

Umkieken naor

Visie op wonen en zorg gemeente Doetinchem

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Inleiding	4
2 Trends en ontwikkelingen wonen en zorg - samenvatting	10
3 Umkieken naor - onze visie op wonen en zorg in de gemeente Doetinchem	12
4 Onze opgaven voor wonen en zorg	16
5 Waar is welke ontwikkeling gewenst?	22
 Bijlage	
I Onze visie op wonen en zorg in een oogopslag	24
II Trends en ontwikkelingen wonen en zorg	25
III Kenmerken en aandachtspunten wonen en zorg per deelgebied	32

Voorwoord

Je hoeft tegenwoordig maar een krant open te slaan of een actualiteitenprogramma te bekijken om artikelen en nieuwsitems over het thema wonen en zorg tegen te komen. En terecht, want het is een belangrijk maatschappelijk thema. Doetinchem is een gemeente waar gemeenschapszin hoog in het vaandel staat en die tegelijk ook een ambitie heeft om te groeien in kwaliteit. De opdracht van het Rijk om een visie op wonen en zorg op te stellen hebben wij dan ook enthousiast opgepakt.

Met gepaste trots presenteren wij u de eerste visie op wonen en zorg van de gemeente Doetinchem. Een visie voor alle inwoners van onze gemeente en in het bijzonder inwoners met een (toekomstige) zorgvraag. We streven ernaar dat onze inwoners vitaal zijn en zo lang mogelijk prettig en zelfstandig kunnen wonen. Ook als er op enig moment ondersteuning of zorg nodig is. Naast het perspectief van de inwoner betrekken we in deze visie het perspectief van de woning en van de leefomgeving. Daarbij moeten we beseffen dat het grootste deel van de woningen in onze gemeente er al staat; mensen wonen al ergens. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis, in hun eigen vertrouwde omgeving, kunnen blijven wonen? Behalve de woning is ook de directe leefomgeving van grote betekenis; een omgeving die prettig aanvoelt, uitnodigt om naar buiten te gaan, te bewegen, elkaar te ontmoeten en met voorzieningen in de nabijheid. In deze visie op wonen en zorg richten we ons op het versterken van de sociale basis, het bevorderen van gezond leven en welzijn, het bieden van een divers en passend woningaanbod en het optimaliseren van de sociale infrastructuur. De inhoud is tot stand gekomen door afstemming met lokale en regionale zorg- en maatschappelijke organisaties, woningcorporaties, projectontwikkelaars, en anderen. Wij danken alle betrokkenen voor hun inbreng en hun enthousiasme om met ons mee te denken. Een visie is mooi, maar de uitvoering is nog vele malen belangrijker. Daarin is de gemeente een belangrijke speler, maar we kunnen het niet zonder het brede scala aan organisaties, bedrijven, (vrijwilligers-)netwerken en betrokken inwoners die onze gemeente rijk is. De prettige samenwerking met onze Doetinchemse inwoners en maatschappelijke partners zetten we graag voort!

Rabella Wiersma – de Faria, wethouder maatschappelijke ondersteuning
Ingrid Lambregts, wethouder volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

December 2024

1 Inleiding

De komende jaren verandert de samenstelling van onze inwoners. Het aantal oudere inwoners en vooral ook het aantal oudere ouderen stijgt. Inwoners wonen steeds langer zelfstandig. Dit geldt voor ouderen maar ook voor andere inwoners met een zorgvraag, zoals mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking of inwoners die beschermd wonen. Samen met de verschillende partners op het gebied van wonen, zorg en welzijn, is het onze opgave om de (toekomstige) woonbehoeften van onze inwoners te faciliteren. Denk aan geschikte woningen, voorzieningen in de nabijheid, mogelijkheden voor ontmoeting of het ondersteunen van vrijwilligersinitiatieven en mantelzorgers. Het doel van de visie op wonen en zorg is om te komen tot een woongemeente waarin onze inwoners wonen met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding, als zij dat nodig hebben. De visie op wonen en zorg is een kader op hoofdlijnen, op inhoud, ruimtelijke spreiding, opgaven, rollen en verantwoordelijkheden. De woonzorgvisie vormt daarmee de basis om verder te werken aan concrete projecten en acties om onze inwoners te faciliteren.

Landelijke opdracht, regionale inbedding

De Doetinchemse visie op wonen en zorg staat niet op zichzelf. Verschillende landelijke programma's vanuit het fysieke-, sociale en gezondheidsdomein zijn opgezet om te sturen op het realiseren van voldoende geschikte huisvesting voor 'aandachtsgroepen' en ouderen. Zoals 'Een thuis voor iedereen' en 'Wonen en Zorg' voor ouderen, beide onderdeel van de Nationale Woon- en Bouwagenda.

Daaruit voortvloeiend is de Wet versterking regie volkshuisvesting onlangs ter behandeling naar de Tweede Kamer gestuurd. De wet richt zich op het versterken van de regie op aantallen woningen en locaties, op betaalbare woningen en een evenredige verdeling daarvan en op het verstevigen van lokale prestatieafspraken. De woonopgave en de daarmee gerelateerde zorg- en ondersteuningsbehoefte worden daarmee straks een verplicht onderdeel van het gemeentelijk volkshuisvestingsprogramma.

Ook regionaal zijn we aan de slag; in Achterhoeks verband wordt gewerkt aan de regionale woonzorg-opgaven. Lokaal heeft deze visie op wonen en zorg een nauwe samenhang met het 'Beleidskader sociaal domein'.

Doelgroepen visie op wonen en zorg

In het landelijke programma 'Een thuis voor iedereen' wordt een veelvoud aan doelgroepen en 'aandachtsgroepen' voor de woonzorgvisie genoemd, waarbij er verschillende categorieën worden onderscheiden, te weten ouderen, doelgroepen die huisvesting met zorg en ondersteuning nodig hebben en doelgroepen waarbij het primair om huisvesting gaat. Bij deze laatste groep horen bijvoorbeeld studenten en statushouders. In de Wet versterking regie volkshuisvesting worden de aandachtsgroepen net wat anders geformuleerd en ligt de focus op uitstroom uit zorg.

In deze eerste woonzorgvisie hebben we ervoor gekozen om ons in het bijzonder te richten op de doelgroepen waar we een concrete opgave voor hebben, en waar wonen en zorg centraal staan:

- Ouderen.
- Mensen met een (toekomstige) woon-zorgvraag.
- Mensen die uitstromen uit zorg.

In feite gaat het dus over alle inwoners, van jong tot oud, waar een vraag is op het gebied van de combinatie wonen en zorg.

Voor de doelgroep dak- en thuisloze mensen wordt via een separate opdracht parallel gewerkt aan toekomstbestendige huisvesting en ondersteuning.

Omgevingsvisie, Woonvisie en Beleidskader sociaal domein als basis

Deze visie op wonen en zorg staat niet op zichzelf. We borduren voort op de belangrijke visiedocumenten zowel vanuit het fysieke als vanuit het sociale domein, in het bijzonder de woonvisie als onderdeel van de Omgevingsvisie en het Integraal beleidskader sociaal domein. Zo bezien vormt de visie op wonen en zorg een belangrijke brugfunctie tussen deze domeinen.

Omgevingsvisie

In 2023 heeft de gemeenteraad de 'Omgevingsvisie Doetinchem, kloppend hart van de Achterhoek' vastgesteld. Deze visie op de leefomgeving is opgebouwd aan de hand van deze vier thema's:

- Woongemeente voor iedereen; (zie Woonvisie)
- Werkgemeente met ruimte voor talent en innovatie.
- Landelijk gebied in balans.
- Mensen en ontmoeten.

Bij mensen en ontmoeten gaat het onder andere om groeien in kwaliteit, voorzieningen groeien mee naar 2036, puzzel met schaarse ruimte, slim combineren en delen, de kracht van kunst, cultuur en erfgoed, en bewegen, ontmoeten en beleven in de buitenruimte.

De Visie op wonen en zorg sluit naadloos aan bij de Omgevingsvisie.

Woonvisie

In april 2023 heeft de gemeenteraad de Woonvisie gemeente Doetinchem 2023-2036 vastgesteld. De hoofdlijnen uit deze Woonvisie zijn opgenomen in de Omgevingsvisie. Doetinchem wordt door de eigen inwoners vaak gekenmerkt als een prettige woongemeente waarin rust, ruimte en groene omgeving samengaan met uitstekende voorzieningen op korte afstand. Dat vormt een mooie uitgangspositie voor de groei van de gemeente. Tot 2030 wil de gemeente groeien met ongeveer 2.500 woningen en op de iets langere termijn naar 70.000 inwoners (2036). Daarbij moet ruimte zijn voor een passende woning voor iedereen. Vanuit die gedachte richt de woonvisie zich op het realiseren van een compleet en divers woningaanbod in de gemeente. Waarbij we extra aandacht hebben voor de doelgroepen ouderen, jonge gezinnen en starters.

De uitgangspunten van de Woonvisie sluiten daarmee aan bij de uitgangspunten voor deze woonzorgvisie. Want bij wonen gaat het ook over leefbaarheid, naoberschap en vitaliteit. We werken ook bij de woonopgaven aan de fysieke leefomgeving, leefbaarheid, klimaatadaptatie, voorzieningen en bereikbaarheid. Vanuit deze visie wonen mensen met een verschillende achtergrond, levensfase en portemonnee in vitale gemengde wijken waarin zij elkaar ontmoeten. Een thuis voor iedereen.

Voor de Woonvisie zijn door de gemeenteraad de volgende uitgangspunten vastgesteld:

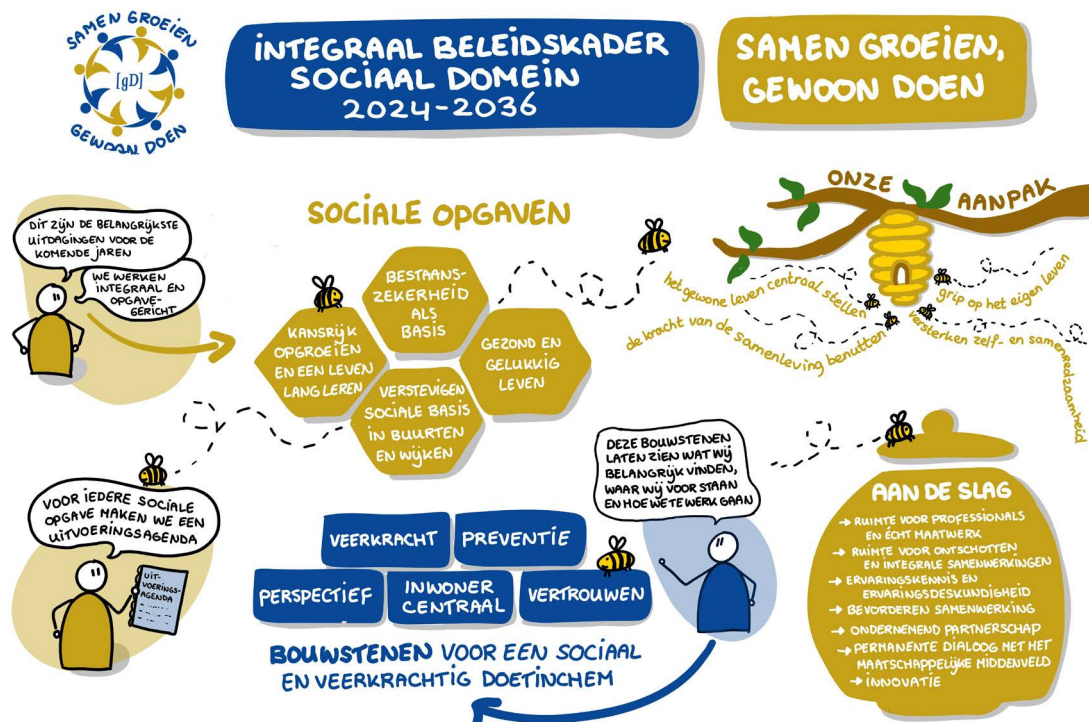
- Beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit zijn sleutelbegrippen bij de ontwikkelingen in de woningvoorraad.
- We gaan uit van de ambitie van groei naar 70.000 inwoners.
- Woningbouwuitbreidingen realiseren we door primair in te zetten op binnenstedelijke transformatie en inbreiding en waar nodig aan stads- en dorpsranden of op erven in het buitengebied.
- Bij woningbouwuitbreidingen sluiten we zo veel mogelijk aan bij bestaande mobiliteits- en groenstructuren.
- We streven naar een passend en betaalbaar aanbod voor alle doelgroepen.
- We verbeteren de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad.
- We versterken de diversiteit en draagkracht van wijken zoveel mogelijk.
- We zetten in op aantrekkelijke woningen en woonmilieus.
- We streven naar meer flexibiliteit en gemengde functies in de bebouwde omgeving.

Vanuit de Woonvisie wordt gewerkt aan de aantallen te realiseren woningen.

Vanuit de Visie op wonen en zorg gaat het over waar wonen en zorg voor wie te realiseren en welke voorzieningen er waar nodig zijn.

Integraal beleidskader sociaal domein

In 2024 heeft de gemeenteraad het Integraal beleidskader sociaal domein 2024-2036 vastgesteld met de titel 'Samen groeien, gewoon doen'. In dit beleidskader worden vijf bouwstenen onderscheiden, te weten de inwoner centraal, veerkracht, preventie, perspectief en vertrouwen.

Vervolgens zijn de volgende vier sociale opgaven benoemd:

- Bestaanszekerheid als basis onder een sociaal en veerkrachtig Doetinchem.
- Verstevigen sociale basis in buurten en wijken.
- Kansrijk opgroeien en een leven lang leren.
- Gezond en gelukkig leven.

Met name de tweede en de vierde opgave hebben een nauwe relatie met deze woonzorgvisie. Als onderdeel van het traject van het beleidskader sociaal domein is een analyse gemaakt van de maatschappelijke voorzieningen; ook van deze analyse hebben we gebruik gemaakt.

Het beleidskader sociaal domein is gestoeld op de door de gemeenteraad vastgestelde inhoudelijke uitgangspunten en richtinggevende principes:

Inhoudelijke uitgangspunten:

- We investeren in preventie als basis voor ons sociaal beleid.
- We zetten in op normaliseren en een sterke sociale basis.
- We gaan uit van een veerkrachtige, inclusieve samenleving waarin iedereen naar vermogen kan opgroeien en ontwikkelen.
- We bieden inwoners in kwetsbare situaties passende ondersteuning vanuit de menselijke maat.

Richtinggevende principes:

- Een integraal beleidskader voor het gehele sociaal domein.
- We bouwen voort op een sterk fundament en bevorderen de samenwerking met en tussen onze verbonden partijen en samenwerkingspartners.
- Grote rol voor innovatie, data en monitoring bij de beleidsvorming.
- Ruimte voor inhoudelijk en financieel ontschotten binnen de beschikbare budgetten.

Totstandkoming 'Visie op wonen en zorg'

Bij de totstandkoming hebben we dankbaar gebruik gemaakt van het vele materiaal dat er in onze organisatie en op landelijk niveau beschikbaar is. En ook de diverse partners in onze samenleving hebben vanuit hun professionaliteit meegedacht.

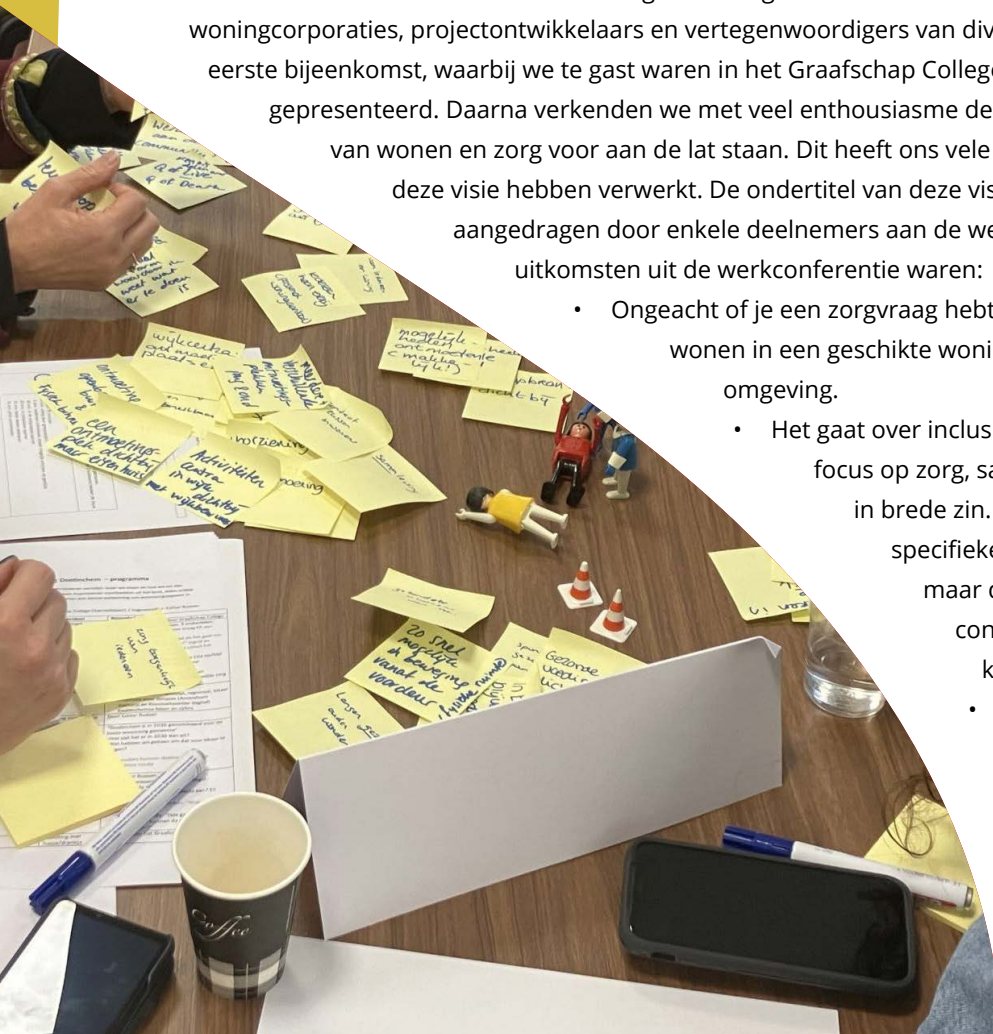
Voor de analyse van gegevens is een lokale woonzorgmonitor gemaakt op wijk- en buurtniveau om inzicht te krijgen in het zorggebruik, zorgaanbod, sociale infrastructuur, spreiding van kwetsbare inwoners en zorggebruik en kenmerken van woningen.

Om inzicht te krijgen in de behoefte rondom wonen en zorg van de verschillende aandachtsgroepen is in eerste instantie gekeken naar alle informatie die al beschikbaar is over dit onderwerp. Er zijn allerlei onderzoeken gedaan onder verschillende doelgroepen en professionals, van meer algemene woon- en leefbaarheidsonderzoeken tot en met onderzoeken gericht op ouderen en specifieke doelgroepen en hun professionals. Waar verduidelijking nodig was hebben we in reguliere contacten of bij de werkconferenties daar vragen over gesteld.

Werkconferenties: samen prettig wonen in een gezonde omgeving

Een belangrijk onderdeel van het proces om te komen tot een visie op wonen en zorg waren de werkconferenties. Naast alle reguliere contacten en overleggen organiseerden we een interne werkconferentie en twee werkconferenties met zo'n 50 vertegenwoordigers van onder andere zorg- en welzijnsorganisaties, woningcorporaties, projectontwikkelaars en vertegenwoordigers van diverse clientgroepen. Tijdens de eerste bijeenkomst, waarbij we te gast waren in het Graafschap College, hebben we onze data-analyse gepresenteerd. Daarna verkenden we met veel enthousiasme de opgaven waar we in het domein van wonen en zorg voor aan de lat staan. Dit heeft ons vele inzichten opgeleverd die we in deze visie hebben verwerkt. De ondertitel van deze visie 'Umkieken naor' is als motto aangedragen door enkele deelnemers aan de werkconferenties. Enkele opvallende uitkomsten uit de werkconferentie waren:

- Ongeacht of je een zorgvraag hebt of niet, iedereen wil gewoon prettig wonen in een geschikte woning in een fijne en gezonde omgeving.
- Het gaat over inclusie, normaliseren in plaats van de focus op zorg, samenredzaamheid en ontmoeten in brede zin. Ontmoeten is niet alleen dat een specifieke doelgroep elkaar kan ontmoeten, maar dat alle inwoners met elkaar in contact kunnen komen en elkaar kunnen ontmoeten.
- Prettig wonen gaat ook over een divers woningaanbod, voldoende voorzieningen in de buurt, een sociaal veilige, groene omgeving, en bereikbaarheid.

- Er is al een bestaande infrastructuur, mensen wonen nu ook in een woning, elke wijk of buurt is anders en vraagt maatwerk in wat er nodig is.
- We moeten anders omgaan met de schaarse ruimte en de gemeente moet soms een andere rol pakken. De gemeente is niet verantwoordelijk voor de huisvesting van organisaties, maar als maatschappelijke voorzieningen onder druk staan door huisvestingsproblemen, heeft de gemeente namens haar inwoners wel een belang.
- En er zijn tal van organisaties in onze gemeente die zich ergens op het spectrum met deze onderwerpen bezighouden. We moeten elkaar meer vinden en over de grenzen en belangen van organisaties heen meer en beter samenwerken.

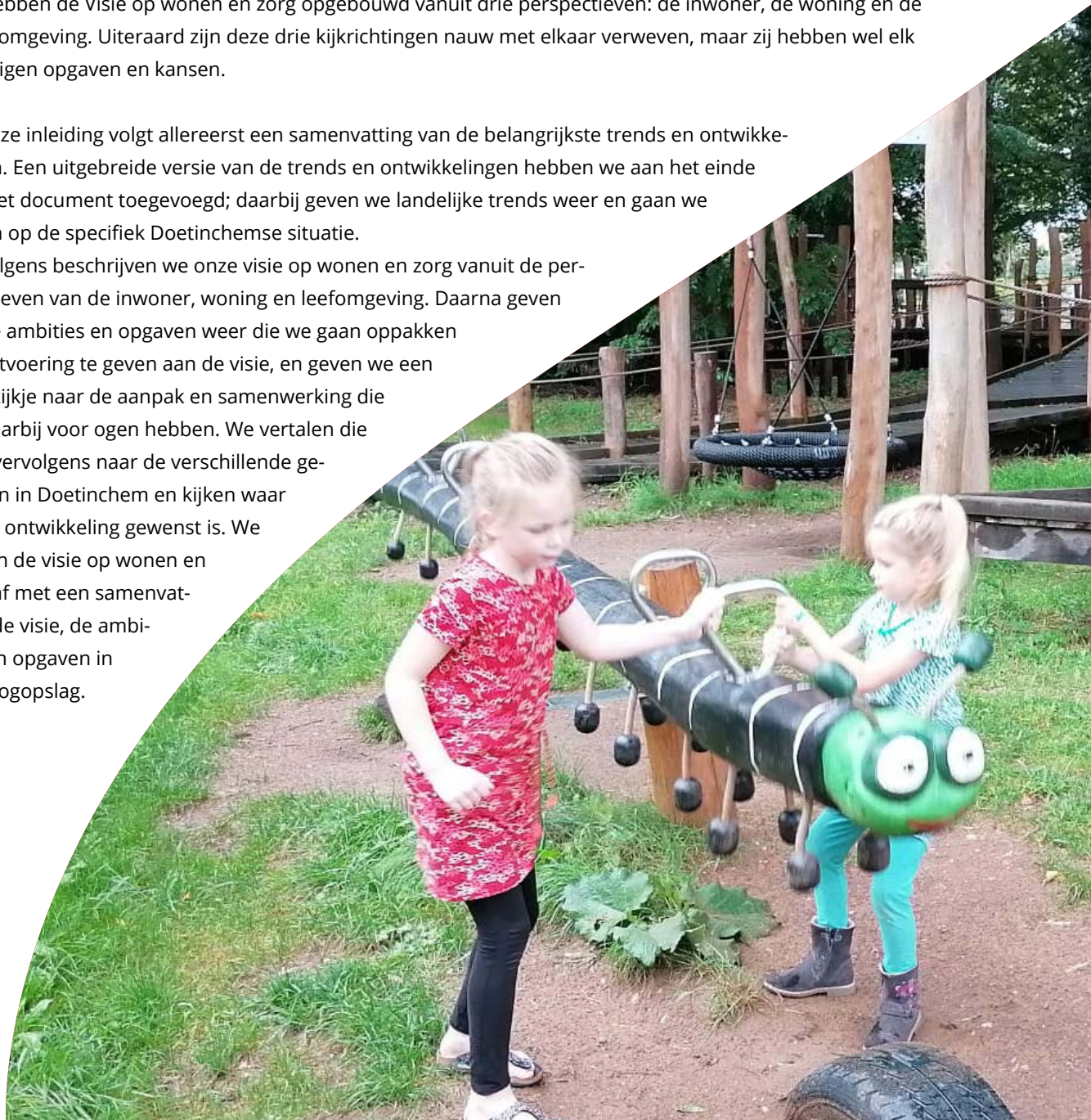
De interne werkconferentie bevestigde dat beeld en liet zien dat een bredere samenwerking tussen het fysieke en sociale domein nodig is omdat we samen aan de lat staan voor de opgaven in Doetinchem. Tijdens de tweede werkconferentie is de concept-visie besproken en is deze aangevuld en verrijkt door de deelnemers. We zijn gezamenlijk aan de slag gegaan door in te zoomen op enkele buurten en wijken in Doetinchem; wat zijn de kenmerken, wat valt op, wat ontbreekt en wat zouden we daar in de komende jaren kunnen verbeteren en realiseren?

Leeswijzer

We hebben de Visie op wonen en zorg opgebouwd vanuit drie perspectieven: de inwoner, de woning en de woonomgeving. Uiteraard zijn deze drie kijkrichtingen nauw met elkaar verweven, maar zij hebben wel elk hun eigen opgaven en kansen.

Na deze inleiding volgt allereerst een samenvatting van de belangrijkste trends en ontwikkelingen. Een uitgebreide versie van de trends en ontwikkelingen hebben we aan het einde van het document toegevoegd; daarbij geven we landelijke trends weer en gaan we ook in op de specifiek Doetinchemse situatie.

Vervolgens beschrijven we onze visie op wonen en zorg vanuit de perspectieven van de inwoner, woning en leefomgeving. Daarna geven we de ambities en opgaven weer die we gaan oppakken om uitvoering te geven aan de visie, en geven we een doorkijkje naar de aanpak en samenwerking die we daarbij voor ogen hebben. We vertalen die visie vervolgens naar de verschillende gebieden in Doetinchem en kijken waar welke ontwikkeling gewenst is. We sluiten de visie op wonen en zorg af met een samenvatting, de visie, de ambities en opgaven in een oogopslag.

2 Trends en ontwikkelingen wonen en zorg - samenvatting

Doetinchem vergrijst en groeit

Het aantal ouderen, en dan met name het aantal oudere ouderen (dubbele vergrijzing), neemt sterk toe in de gemeente Doetinchem. Ook komen er steeds meer kleine huishoudens van een of twee personen. Tegelijk is Doetinchem ook een groeigemeente: er vestigen zich meer inwoners dan er inwoners vertrekken.

Langer zelfstandig thuis wonen

Langer zelfstandig thuis wonen is het adagium, voor zowel ouderen als inwoners met een zorgvraag. Veel ouderen willen langer thuis blijven wonen. Ook het landelijk programma 'Wonen en zorg voor ouderen' (WOZO) zet hierop in. Het Rijk zet in op kleinschaliger vormen van wonen en zorg; niet alleen voor ouderen, maar ook voor andere groepen met een woonzorgbehoefte. Het aanbod aan intramurale 24-uurszorg in Doetinchem is overigens in evenwicht, behalve voor de doelgroep ouderen. Landelijke regelgeving zorgt ervoor dat steeds meer ouderen verpleeghuiszorg thuis gaan ontvangen, en niet meer in een verpleeghuis. De ontwikkeling naar langer thuis wonen vraagt verder om voldoende geschikte woningen voor ouderen en passende ondersteuning en zorg. De meeste woningen staan er al, dus aandacht voor het levensloopbestendig maken van de bestaande woningvoorraad is een belangrijke ontwikkeling. Het toevoegen van diverse vormen van (geclusterd) wonen voor ouderen, en woningen die geschikt zijn voor verpleeghuiszorg, kan bijdragen aan een betere doorstroming op de vastzittende woningmarkt.

Ongelijke verdeling van kwetsbare inwoners

In Nederland is sprake van gezondheidsverschillen; mensen met lagere inkomens leven gemiddeld 6 jaar korter en 15 jaar minder in goed ervaren gezondheid dan mensen met een hoge opleiding.

Mensen met een lage SES-score (sociaal economische status) zijn extra kwetsbaar. Met programma's als het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is een lijn ingezet van preventie en focus op integrale benadering van zorg en welzijn.

In Doetinchem zijn kwetsbare inwoners niet evenredig verdeeld over de wijken en buurten. Ook heeft Doetinchem relatief meer kwetsbare inwoners dan de andere gemeenten in de regio. Met de komst van de Wet versterking regie volkshuisvesting volgens het principe van 'fair share' te komen tot een meer evenredige verdeling van wonen en zorg over de gemeenten.

Krappe arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt is en blijft hoog in ons land, zeker ook in de zorg. Om de balans te houden tussen de stijgende zorgvraag en het afnemend aantal werknemers in de zorg, is het belangrijk om anders en slimmer te organiseren. Preventie en gezondheidsbevordering zijn daarin cruciaal. Ook technologische innovaties kunnen een belangrijke bijdrage leveren en zullen op veel grotere schaal ingezet moeten worden.

Voorzieningen in de wijk en een toegankelijke leefomgeving

Ouderen worden over het algemeen minder mobiel en meer afhankelijk van openbaar vervoer en voorzieningen op loopafstand. Een toegankelijke en klimaatrobuuste buitenruimte kan een belangrijke bijdrage leveren in de actieve mobiliteit. Als mensen langer thuis wonen is het daarnaast van belang dat zij belangrijke voorzieningen zelfstandig kunnen bereiken. Vanuit het thema wonen en zorg ligt daarbij de focus op de ABC-voorzieningen: arts/apotheek, boodschappen en contact. Deze voorzieningen moeten in voldoende mate en goed verspreid aanwezig zijn. In Doetinchem zien we dat er voldoende winkelaanbod is voor de dagelijkse boodschappen met een goede spreiding over de wijken. Het aanbod aan ontmoetingsplekken laat een wisselend beeld zien en ook is er weinig zicht op het gebruik van dit aanbod. Bij de huisartsen constateren we een tekort, dat naar verwachting nog verder zal oplopen, waarbij ook de spreiding niet optimaal is.

In de bijlage treft u een uitgebreide versie van de trends en ontwikkelingen op het gebied van wonen en zorg.

Doetinchem in cijfers

- 3.880 zelfstandig wonende inwoners met een licht verstandelijke beperking
- 170 zelfstandig wonende inwoners met een matig of zware verstandelijke beperking
- 3.570 zelfstandig wonende inwoners met somatische problematiek
- 870 zelfstandig wonende inwoners met een psychische problematiek
- 18% van de inwoners verleent mantelzorg
- Het aantal ouderen met een behoefte aan Wlz-verpleegzorg neemt toe van 720 in 2022 tot 1.100 in 2040

Bron: Woonzorganalyse aandachtsgroepen Gelderland, regionale rapportage Achterhoek (HHM, In. Fact.Research/ Woonzorgwijzer 4.0)

3 Umkieken naor – onze visie op wonen en zorg in de gemeente Doetinchem

Bij het opstellen van deze eerste Visie op wonen en zorg hebben we veel tijd en energie gestoken in de data-analyse op gemeenteniveau, maar ook op het niveau van de dorpen, wijken en buurten. De schaal van een dorp, wijk of buurt leent zich uitstekend om te kijken naar behoeften, kansen en mogelijkheden van woningen en voorzieningen. Elk dorp, elke wijk en elke buurt is anders. Daarbij moeten we uitgaan van de huidige bestaande situatie. Er is een bestaande infrastructuur, het grootste deel van de woningen in onze gemeente staat er al, en mensen wonen al ergens. Dat betekent dat we vooral willen aanvullen waar dat kan en dat we gebruik maken van de mogelijkheden op het moment dat er ontwikkelingen plaatsvinden. Bij onze visie op wonen en zorg hebben we drie kijkrichtingen gekozen: die van de inwoner, de woning en de leefomgeving. Hieronder geven we onze visie op wonen en zorg weer vanuit die drie perspectieven.

Umkieken naor – visie op wonen en zorg		
 Inwoner	 Woning	 Leefomgeving
Omzien naar elkaar en ontmoeting: - Welzijn en samenleven staan centraal - Contact en inclusieve ontmoeting als verbindend element in de samenleving - Inwoners ervaren een logisch geheel van formele en informele hulp	Een breed scala aan woningen voor alle levensfasen: - De bestaande woningvoorraad: levensloopbestendig en meer flexibiliteit - Wooncarrière in de eigen wijk: vergroten diversiteit in de woonvoorraad - De juiste woning op de juiste plek: slim positioneren en verdelen	De eigen buurt als plek om te ontmoeten, bewegen en prettig te leven: - Aantrekkelijke en gezonde leefomgeving - Dagelijkse (ABC-) voorzieningen nabij - Creatief omgaan met schaarse ruimte en samenwerking over grenzen van organisaties heen

Inwoner

Omzien naar elkaar en ontmoeting

Welzijn en samenleven staan centraal

Een sterke sociale basis is een belangrijk fundament voor onze inwoners om zich thuis te voelen en prettig te kunnen wonen en leven. We streven ernaar dat onze inwoners vitaal en actief kunnen (blijven) leven en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen in hun eigen vertrouwde woonomgeving. Voor onze inwoners is het van belang dat ze 'ertoe doen', ook als ze ouder worden of een beperking hebben. Het is van belang

dat we ons beseffen dat inwoners op sommige momenten 'vrager' zijn, het andere moment juist 'drager'. Inwoners kunnen elkaar veelal in hun eigen netwerk helpen.

Waar de inzet van het eigen sociale netwerk niet voldoende is, weten inwoners in hun wijk de (semi-)professionele zorg en ondersteuning te vinden. Daarmee maken we een beweging die past bij ons integraal beleidskader sociaal domein: welzijn en samenleven staan centraal i.p.v. zorg. Van zorgen voor naar zorgen dat, waarbij steeds de vraag is: wat moeten we doen zodat u het zelf kunt blijven doen?

Contact en inclusieve ontmoeting als verbindend element in de samenleving

Ontmoeting en contact zijn ontzettend belangrijk voor het welbevinden en daarmee het cement voor een fijne samenleving. De afgelopen decennia was het gebruikelijk om voor elke doelgroep een eigen gebouw of ruimte neer te zetten. We vinden het belangrijk dat alle inwoners elkaar kunnen ontmoeten in de eigen wijk, jong en oud, met of zonder hulpvraag, met of zonder beperking, met diverse leefstijlen en achtergronden. Daar horen ontmoetingsruimtes bij die aantrekkelijk en toegankelijk zijn voor alle bewoners. We willen bevorderen dat mensen in de buurt elkaar bewust opzoeken en elkaar ook zoveel mogelijk organisch ontmoeten. Ontmoeting draagt ertoe bij dat mensen naar elkaar omzien, een hogere mate van welzijn en gezondheid ervaren en leidt tot een meer inclusieve samenleving. Daarom hanteren we een open deurbelid bij (ontmoetings-)ruimtes in de wijk.

Inwoners ervaren een logisch geheel van formele en informele hulp

Er is een groot aanbod aan zorg en ondersteuning, van algemene voorzieningen tot en met medische zorg. En er zijn tal van organisaties die hierin een rol spelen. We willen dat inwoners de weg kunnen vinden in het aanbod en een logisch geheel van informele en formele ondersteuning en zorg ervaren, zoveel mogelijk in hun eigen omgeving. Professionals in welzijn en zorg, informele hulporganisaties, vrijwilligers en inwoners in de wijk kennen elkaar. Zo zorgen zij ervoor dat inwoners snel bij de informele hulp of bij de juiste professional terecht kunnen. Met het oog op de schaarste aan zorgpersoneel gaan we zorgvuldig en efficiënt om met de beschikbare menskracht en middelen.

Woning

Een breed scala aan woningen voor alle levensfasen

De bestaande woningvoorraad – levensloopbestendig en meer flexibiliteit

Onze visie is dat onze inwoners met en zonder zorgvraag zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen in hun eigen vertrouwde omgeving, ook als zij zorg of ondersteuning nodig hebben. Om dat te bereiken, streven we naar een levensloopbestendige en flexibele woningvoorraad. We vinden het belangrijk dat woningeigenaren zich bewust zijn van, en verantwoordelijkheid nemen om hun woning of woonsituatie tijdig aan te passen aan hun veranderende levensfase of omstandigheden. Woningcorporaties maken hun bezit levensloopbestendiger bij hun portefeuillestrategie voor groot onderhoud, renovatie en transformatie.

We hebben recent pre-mantelzorgwoningen mogelijk gemaakt zodat inwoners kunnen anticiperen op een zorgvraag in de nabije toekomst. Hierdoor kunnen inwoners langer thuis in hun vertrouwde omgeving blijven wonen en wordt er minder een beroep gedaan op de zorg, die onder druk staat. Flexibiliteit zien we ook in de manieren van (ver)bouwen: zorgen dat woningen (al dan niet met beperkte aanpassingen) later ook geschikt kunnen zijn voor andere doelgroepen.

Wooncarrière in de eigen wijk – vergroten van de diversiteit in de woonvoorraad

We streven naar gevarieerde en inclusieve wijken, waarin plek is voor verschillende doelgroepen: jongeren, ouderen, mensen met meer en minder geld, alleenstaanden, samenwonenden en gezinnen, mensen met en zonder zorg en ondersteuning en verschillende nationaliteiten.

Dat betekent dat er in de wijken verschillende typen woningen aanwezig moeten zijn zodat inwoners bij voorkeur binnen hun wijk of dorp kunnen doorstromen naar een woning die beter past bij hun behoefte en levensfase.

Voor de nieuwe woningen die in onze gemeente worden toegevoegd, geldt dat deze aanvullend moeten zijn op de bestaande woningvoorraad. Deze nieuwe woningen moeten geschikt zijn voor de diverse doelgroepen en diverse woonbehoeften. Vanuit het perspectief wonen en zorg gaat het dan met name om woningen voor ouderen, woningen voor mensen met een zorgvraag en woonvormen voor mensen die voor elkaar willen zorgen. Om in de toekomst in te kunnen spelen op de woonbehoeften van de groeiende groep ouderen is het van belang dat er op ontwikkellocaties ruimte gemaakt wordt voor geclusterde woonvormen, levensloopbestendige woonvormen en complexen waar wonen met lichte en/of zware vormen van zorg en ondersteuning of verpleeghuiszorg-aan-huis geboden worden.

Voor ouderen geldt dat er een woonbehoefte is in alle prijscategorieën en zowel in de koop- als in de huur-sector. Voor aandachtsgroepen geldt dat zij veelal gebruik maken van een sociale huurwoning, vandaar dat voldoende aanbod aan sociale huurwoningen van belang is. Ook is er een groeiende groep inwoners die zoekt naar woonvormen met gemeenschappelijke faciliteiten waar bewoners elkaar ontmoeten en naar elkaar omzien, veelal bewoners van verschillende generaties en met en zonder zorgvraag. Woonvormen waar bewoners elkaar helpen, kunnen bijdragen aan het welzijn en tegelijk ook de druk op de formele zorg verminderen.

De juiste woning op de juiste plek – slim positioneren en verdelen

Voor een toekomstbestendig woningaanbod is niet alleen van belang welk type woningen worden toegevoegd, maar ook waar welke woningen worden gebouwd. Woningbouwontwikkelingen bieden de kans om de variëteit aan woningen te vergroten, maar ook om het woningaanbod beter te positioneren binnen de wijk en/of te verdelen tussen de wijken en in de regio. Voor onze ontwikkellocaties geldt dat we gebouwen waar gewoond wordt met zorg of waar ouderen of kwetsbare doelgroepen in gehuisvest worden zoveel mogelijk positioneren in de nabijheid van dagelijkse voorzieningen en waar zinvol in de nabijheid van andere zorgvoorzieningen. Dat laatste bevordert ook de samenwerking en efficiëntie in het woonzorgaanbod in onze gemeente. Op plekken die (her-)ontwikkeld worden kan de mix tussen sociale huur en andere prijscategorieën geoptimaliseerd worden en daarmee de diversiteit en draagkracht van de wijk of buurt. Via de regionale 'fair share' afspraken in het kader van de (concept-)Wet versterking regie volkshuisvesting wordt de evenredige verdeling van aandachtsgroepen over de regio verbeterd.

Leefomgeving

De eigen buurt als plek om te ontmoeten, bewegen en prettig te leven

Aantrekkelijke en gezonde leefomgeving

Doetinchem wil een gemeente zijn waar het prettig wonen is met levendige buurten waar ruimte is om mensen te ontmoeten. Een aantrekkelijke leefomgeving draagt daar in belangrijke mate aan bij; een buitenruimte die uitnodigt om te bewegen, te spelen, waar groen en schaduw is en waar diverse plekken zijn waar

bewoners elkaar treffen. In een woonomgeving die prettig, veilig, klimaatrobuust en toegankelijk is, zijn bewoners beter in staat om zelfstandig te leven. Daarmee kan de leefomgeving in potentie bijdragen aan het voorkomen of uitstellen van een zorgvraag.

Dagelijkse voorzieningen nabij

Ook de voorzieningen in de buurt bepalen voor een belangrijk deel de kwaliteit van leven. We streven ernaar dat inwoners de dagelijkse voorzieningen (ABC: arts/apotheek, boodschappen en contact) zoveel mogelijk zelfstandig kunnen bereiken in hun eigen wijk. We zetten daarbij in op actieve mobiliteit, dus lopen of fietsen en voor wie dat niet haalbaar is met de scootmobiel, rolstoel of andere hulpmiddelen. We streven dan ook naar een buitenruimte die zoveel mogelijk voorzien is van toegankelijke en uitnodigende (loop-) routes naar de voorzieningen in de wijk. Inwoners met een zorgbehoefte kunnen zich liefst zo dicht mogelijk bij voorzieningen vestigen. Inwoners die gebruik maken van dagbesteding kunnen hiervoor zoveel mogelijk in hun eigen wijk terecht. Naast de dagelijkse voorzieningen in de buurt zijn er voorzieningen op meer stedelijk niveau, zoals de bibliotheek, het theater, het stadion en het ziekenhuis. Daar vinden we vooral de bereikbaarheid en toegankelijk voor kwetsbare inwoners belangrijk.

Creatief omgaan met schaarse ruimte en samenwerking over grenzen van organisaties heen

De ruimte is een schaars goed geworden. Het is niet meer vanzelfsprekend dat iedereen een eigen ruimte heeft. Daarom moeten we naar een andere, meer creatieve en out-of-the-box benadering om de beschikbare ruimte beter te benutten. We vinden het belangrijk om gedeeld ruimtegebruik te stimuleren: het delen van gebouwen en ruimtes door verschillende organisaties, deze samen te gebruiken. Dit vraagt van de gemeente maar ook van organisaties om breder en anders naar het huisvestingsvraagstuk te kijken.

Dit vraagt intern om meer samenwerking tussen het fysieke en sociale domein. Maar het betekent ook dat we als gemeente partijen meer willen gaan verbinden en sturen op samenwerking tussen zorgaanbieders, woningcorporaties, ouderenbonden, welzijnsorganisaties, dorpsraden en andere vrijwilligers- en professionele organisaties in het speelveld van wonen, zorg en welzijn.

4 Onze opgaven voor wonen en zorg

In dit hoofdstuk vertalen we de visie naar opgaven en ambities. We vinden het belangrijk om deze visie direct handen en voeten te geven. We geven aan hoe we aan de slag gaan met de opgaven. In de aanpak hieronder maken we gebruik van, en versterken we waar nodig, wat er lokaal en regionaal al gebeurt, bijvoorbeeld in het kader van de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023 – 2030 en de Woondeal Regio Achterhoek 2023 – 2030, het Regioplan Achterhoek (IZA), de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), de Ontwikkelagenda Transformatie waar in de regionale samenwerking sociaal domein Achterhoek aan gewerkt wordt, de uitvoering van het Integraal Beleidskader sociaal domein, en de regionale samenwerking op het gebied van wonen, welzijn, zorg.

Omzien naar elkaar en ontmoeting – onze opgaven

Visie	Opgaven
Omzien naar elkaar en ontmoeting: - Welzijn en samenleven staan centraal - Contact en inclusieve ontmoeting als verbindend element in de samenleving - Inwoners ervaren een logisch geheel van formele en informele hulp	- Langer thuis en bewust ouder worden - Meer samenwerking in toegang tot welzijn en zorg - Versterken van inclusieve ontmoeting en sociale netwerken - Continuïteit zorginfrastructuur

Langer thuis en bewust ouder worden

De belangrijkste opgave is het versterken van het bewust en verstandig ouder worden om langer thuis te kunnen blijven wonen of tijdig andere woonkeuzes te maken. We werken eraan dat inwoners zich tijdig kunnen voorbereiden op toekomstige zorgvragen, hun netwerk kunnen versterken en kunnen anticiperen op hun veranderende woonsituatie door andere vormen van zorg en ondersteuning en (digitale) oplossingen. Samen met ouderenorganisaties, maatschappelijke organisaties, en andere partijen hebben we een rol om dit bewustzijn systematisch te versterken en samen te werken aan andere vormen van zorg en ondersteuning.

Aanpak

- We sluiten aan bij uitwerking van de opgave Veerkrachtig ouder worden uit het Regioplan Achterhoek in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Organisaties zijn al bezig om zich op het vraagstuk van langer zelfstandig blijven wonen voor te bereiden, of zijn al bezig met pilots om veranderingen uit te proberen en wijkgericht zorg te verlenen. Met de betrokken organisaties samen maken we lokale afspraken om deze opgave verder uit te werken en uit te rollen over de wijken, buurten en dorpen. Waar nodig maken we op regionaal niveau afspraken.

Meer samenwerking in toegang tot welzijn en zorg

Er zijn veel maatschappelijke en zorgorganisaties die ondersteuning en/of zorg bieden aan onze inwoners. Organisaties waar de gemeente al dan niet een verantwoordelijkheid voor heeft. We bevorderen dat de toegang tot welzijn en zorg zoveel mogelijk op logische plekken te vinden is, dat organisaties elkaar kennen en met elkaar samenwerken, en gebruik maken van elkaars diensten en expertise. Als organisaties elkaar kennen, komen inwoners sneller op de juiste plek terecht. Inwoners worden beter gewezen op algemene voorzieningen en informele netwerken. Dit voorkomt dat mensen onnodig gebruik maken van de eerste- of tweedelijns zorg.

Aanpak

- We sluiten aan bij de acties die voortkomen uit het beleidskader sociaal domein op dit gebied. We stimuleren ontmoeting en communicatie zodat alle relevante organisaties in Doetinchem elkaar kennen. We organiseren bijeenkomsten en zoeken samen met de organisaties naar een goede manier om ook de medewerkers op de werkvloer te bereiken.
- En we zetten in op betere communicatie in Doetinchem over de toegang tot welzijn en zorg zodat inwoners weten waar ze terecht kunnen voor informatie, advies of hulp.

Versterken van inclusieve ontmoeting en sociale netwerken

We stimuleren initiatieven die de leefbaarheid van de buurt vergroten. Naast de bestaande mogelijkheden om (kleine) bewonersinitiatieven te ondersteunen, kijken we naar nieuwe manieren om bewonersparticipatie te versterken. Dat hoeft niet altijd met financiële middelen, het kan ook gaan om kennis, het verbinden van vrijwilligers of met materialen.

Samen met maatschappelijke organisaties gaan we de uitdaging aan om de mogelijkheden voor ontmoeting en sociale netwerken van onze inwoners te versterken, zodat zij langer zelfstandig kunnen wonen. Uitgangspunt is een verschuiving van (en een aanvulling op) de selectieve ontmoeting per doelgroep naar de inclusieve ontmoeting, dat alle inwoners ongeacht welke kenmerken elkaar tegenkomen en elkaar kunnen ontmoeten. Ook voor dit onderdeel geldt dat we dit systematischer willen oppakken, waarbij we gebruik maken van goede ervaringen in onze eigen gemeente maar ook van daarbuiten.

Aanpak

- We versterken de verbinding tussen inwoners onderling en hun sociale netwerken. Er zijn landelijk goede methoden en voorbeelden beschikbaar om dit effectief en systematisch op te pakken, zoals de methodiek van voorzorgcirkels. Samen met onze uitvoeringpartners pakken we dit op.
- We gaan inzetten op inclusieve ontmoetingsplekken. Daarvoor moet eerst vraag en aanbod en de behoefte van onze inwoners beter in beeld gebracht worden door middel van onderzoek. Waar de kans zich concreet voordoet of waar een fysieke ontwikkeling plaatsvindt, versterken we de mogelijkheden van ontmoeting voor alle inwoners, met of zonder hulpvraag.

Continuïteit zorginfrastructuur

Voor onze inwoners is het belangrijk dat zij ook naar de toekomst toe verzekerd zijn van zorg en ondersteuning. Op dit moment ervaren we een tekort op het gebied van huisartsenzorg en dit tekort zal fors toenemen. Als we niets doen zal de helft van onze inwoners over 10 jaar geen huisarts hebben. Naast een tekort is er ook een spreidingsvraagstuk: in wijken als Overstegen en Oosseld is bijvoorbeeld geen huisarts.

Er is krapte op de arbeidsmarkt, ook in zorg en welzijn, en deze zal verder toenemen. We hebben daarom een opgave om een aantrekkelijke gemeente zijn voor (jonge) professionals in de sector zorg en welzijn. Doetinchemse zorg- en welzijnsorganisaties steken daar al veel energie in, maar dit blijft een uitdaging die de komende jaren steeds groter wordt. In de Achterhoek leggen we de focus op een aantrekkelijke regio zijn voor stagiairs en afstudeerders. Ook willen we de woonmogelijkheden voor starters en studenten verbeteren. Daarnaast is het van belang de inzet van technologische innovaties verder te stimuleren.

Aanpak

- We werken samen met de huisartsenvereniging HZOIJ in het project 'Continuïteit huisartsenzorg. Iedereen een huisarts!' Het doel van dit project is het in beeld brengen van de knelpunten op het gebied van opvolging en huisvesting, en het uitwerken van haalbare oplossingsrichtingen om continuïteit en spreiding van de huisartsenzorg in stad Doetinchem te waarborgen. Dit traject loopt al. Er wordt gewerkt aan drie programmalijnen: huisvesting, een TOP-route en patiëntenstromen.
- We onderzoeken de mogelijkheid voor woningen/ wooncampus voor studenten en starters in het ontwikkelgebied Spoorzone bij het station. Ook zorgorganisaties, onderwijsinstellingen en andere initiatiefnemers kijken naar de mogelijkheden om Doetinchem als locatie voor leren en werken in de sector welzijn en zorg te versterken.
- We sluiten aan bij uitwerking van de opgaven Prettig werken in zorg en welzijn en Toekomstbestendig zorglandschap uit het Regioplan Achterhoek in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA).

Een breed scala aan woningen voor alle levensfasen – onze opgaven

Visie	Opgaven
Een breed scala aan woningen voor alle levensfasen: - De bestaande woningvoorraad: levensloop bestendig en meer flexibiliteit - Wooncarrière in de eigen wijk: vergroten diversiteit in de woonvoorraad - De juiste woning op de juiste plek: slim positioneren en verdelen	- Vergroten diversiteit woningaanbod - Schaalgrootte en evenredige spreiding - Flexibiliteit en slim benutten van de huidige woningvoorraad - Regionale en meer evenredige verdeling van wonen en zorg ('fair share')

Vergroten diversiteit woningaanbod

Het is de komende jaren de opgave om de diversiteit in het woningaanbod te vergroten. Met name voor de doelgroep (vitale) ouderen. We analyseren per wijk welk aanbod hier gewenst is. Waarbij we samen met onze partners en onze inwoners kijken naar zowel de mogelijkheden in de bestaande woningvoorraad als naar het toevoegen van nieuwe woonvormen. Op ontwikkellocaties moet ruimte gemaakt worden voor geclusterde woonvormen, levensloopbestendige woonvormen en complexen waar wonen met lichte en/of zware vormen van zorg en ondersteuning of verpleeghuiszorg-aan-huis geboden kan worden. Vanuit het Rijk verwachten we nadere regelgeving op dit gebied van toe te voegen woningen voor ouderen.

De ontwikkelopgave voor ouderen is een opgave in alle prijscategorieën en omvat zowel huur- als koopwoningen. Ongeveer een derde van de nieuw te bouwen woningen moet in de basis geschikt zijn voor ouderen. Andere doelgroepen zijn veelal afhankelijk van sociale huurwoningen; het is dan ook belangrijk dat de voorraad aan deze woningen meegroeit met de groei van onze gemeente en dat we goed kijken naar de spreiding van sociale huurwoningen over de verschillende wijken en kernen.

Aanpak

- We sluiten aan bij de acties en bouwopgaven die voortkomen uit de Woonvisie en Woondeals om de diversiteit in de woningvoorraad te vergroten en blijven daarin de behoefte van de verschillende aandachtsgroepen benadrukken.

Schaalgrootte en meer evenredige spreiding

Het Rijk streeft naar meer kleinschalige woonzorgcomplexen en scheiden van wonen en zorg. Bij initiatieven voor nieuwbouw, verbouw, verplaatsing en op ontwikkellocaties is het van groot belang om te zorgen voor een optimale spreiding en optimale schaalgrootte. Situering in de nabijheid van dagelijkse voorzieningen (de ABC-voorzieningen) is belangrijk voor de bewoners (met een – toekomstige- zorgvraag). Voor zorgpersoneel is juist een clustering van belang, zodat reistijden zo veel mogelijk worden beperkt. Al met al is het belangrijk om steeds de puzzel te leggen om de juiste ontwikkeling op de juiste plek te realiseren. Het huidige aanbod aan wonen en zorg is niet evenredig verspreid over de gemeente. Er is bijvoorbeeld een clustering van aanbod in het centrum van Doetinchem-stad terwijl er in andere wijken als De Huet en Wijnbergen minder aanbod is. Ook zien we dat het aanbod aan sociale huurwoningen niet evenredig verdeeld is over de wijken en dat de gemeente Doetinchem een veel groter aanbod in deze sector heeft dan de andere gemeenten in de regio.

Aanpak

- We sluiten aan bij de acties en bouwopgaven die voortkomen uit de Woonvisie en Woondeals om de diversiteit in de woningvoorraad te vergroten en blijven daarin de behoefte van de verschillende aandachtsgroepen benadrukken.
- Binnen de gemeente kijken we waar ontwikkelingen mogelijk zijn om een betere spreiding van wonen en zorg te realiseren door in sommige gebieden nieuwe ontwikkelingen wel toe te staan en in andere gebieden niet meer.

Flexibiliteit en slim benutten van de huidige woningvoorraad

Het grootste deel van de woningen staat er al. Vandaar dat we daar verstandig mee om moeten gaan en moeten kijken hoe we de bestaande woningen beter kunnen benutten. We willen eigenaren stimuleren om hun woningen toekomstbestendig te maken; het kan hierbij gaan om het toegankelijker maken van de woning (drempels verwijderen, niveauverschillen overbruggen, traplift aanbrengen), of het bruikbaar maken van de woning (b.v. bediening ramen, aanpassen badkamer) en/of het veiliger maken van de woning (b.v. beugels, gasmelders, tweede trappleuning).

Ook moeten we kijken naar creatieve vormen om de huidige woningvoorraad slim te benutten.

Aanpak

- We sluiten aan bij de regionale campagnes over langer zelfstandig thuis wonen als het gaat over toekomstbestendig maken van woningen.
- In de prestatieafspraken met de woningcorporaties hebben we aandacht voor het levensloopbestendig maken van de sociale huurvoorraad, o.a. zorgen we voor het toevoegen van liften in appartementengebouwen, is er een pakket duurzaam thuis bij renovatie en bewoners 65+, en verbeteren we de toegankelijkheid van seniorencomplexen. En kijken we naar de aanpassing van het type woningen bij herstructurering.
- We hebben recent pre-mantelzorgwoningen mogelijk gemaakt in de gemeente Doetinchem. Mantelzorgwoningen zijn al mogelijk in onze gemeente. Nu maken we het ook mogelijk voor inwoners om te anticiperen op een zorgvraag in de nabije toekomst.
- En kijken naar de mogelijkheden om de huidige woningvoorraad beter te benutten, staan open voor initiatieven van inwoners en zorgorganisaties en kijken hoe we woningsplitsing, het delen van woonruimte of kamerverhuur meer bekendheid kunnen geven.

Regionale meer evenredige verdeling van wonen en zorg ('fair share')

Op regionaal niveau werken we samen aan de regionale vraagstukken op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Zo maken we op basis van de (concept-)Wet versterking regie volkshuisvesting afspraken over de huisvesting van kwetsbare doelgroepen. Dit doen we met de regiogemeenten, zorgaanbieders en de woningbouwcorporaties. Het gaat dan vooral om de uitstroom van verschillende 'aandachtsgroepen', waaronder de uitstroom uit jeugdzorg, beschermd wonen, detentie en maatschappelijke opvang. En het gaat over de verdeling van nieuwe huisvestingsinitiatieven van zorgaanbieders. Bij de uitstroom uit zorg streven we ernaar dat mensen uitstromen naar een woning in de gemeente van herkomst, als dat de meest passende plek is. Hierbij houden we rekening met doelgroepen die sterk afhankelijk zijn van de voorzieningen in onze centrumgemeente, zoals onderwijs.

Aanpak

- We maken in een regionale huisvestingsverordening afspraken over evenredige verdeling van aandachtsgroepen en over urgentie bij de toewijzing van sociale huurwoningen.
- Daarnaast vertalen we de afspraken lokaal in de prestatieafspraken met de diverse woningcorporaties.

De eigen buurt als plek om te ontmoeten, bewegen en prettig te leven - onze opgaven

Visie

De eigen buurt als plek om te ontmoeten, bewegen en prettig te leven:

- Aantrekkelijke en gezonde leefomgeving
- Dagelijkse (ABC-) voorzieningen nabij
- Creatief omgaan met schaarse ruimte en samenwerking over grenzen van organisaties heen

Opgaven

- Gezonde buitenruimte
- Spreiding van voorzieningen
- Cultuuromslag: samen werken met schaarse ruimte
- Rolneming en regie op gewenste ontwikkelingen

Gezonde buitenruimte

Op het moment dat er een gebiedsontwikkeling of herinrichting van de openbare ruimte plaatsvindt, is dat een uitgelezen kans om de inrichting aan te passen en gebruiksvriendelijker en gezonder te maken. Denk aan logische en aantrekkelijke loop- en fietsroutes, die ook toegankelijk zijn voor inwoners met een rollator, rolstoel, scootmobiel of kinderwagen. Groene en schaduwrijke plekken die uitnodigen om meer en langer buiten te zijn of natuurlijke speelplekken. Obstakels in de openbare ruimte kunnen bij zo'n herinrichting zoveel mogelijk worden weggenomen. Dit sluit aan bij de acties vanuit de aanpak van hittestress in de gemeente en bij het mobiliteitsplan.

Aanpak

- We sluiten aan de acties die voortkomen uit het Mobiliteitsplan, de aanpak van hittestres en nemen de gezonde buitenruimte als uitgangspunt mee in de uitwerking van de ontwikkellocaties.

Spreiding van voorzieningen

We werken aan voldoende draagkracht van onze maatschappelijke voorzieningen. Spreiding van voorzieningen over de verschillende wijken is daarom van belang. Bij de groei van onze gemeente groeien voorzieningen mee. Belangrijke voorwaarde is dat we inzichtelijk hebben welke voorzieningen waar gesitueerd zijn en wat er eventueel aanvullend nodig is bij een groei van het aantal inwoners.

In het volgende hoofdstuk geven we een eerste aanzet waar welke ontwikkeling gewenst is.

Aanpak

- We kijken vanuit het programma Doetinchem 2036 wat ervoor nodig is om het geheel van onze voorzieningen mee te laten groeien en beter te spreiden over de gemeente. Daarbij verkennen we de mogelijkheid om met een normenkader of criteria voor voorzieningen te gaan werken zodat we beter kunnen sturen op de aanwezigheid en spreiding van maatschappelijke voorzieningen.

Cultuuromslag: samen werken met schaarse ruimte

Schaarste vraagt om een andere benadering. Organisaties vinden niet meer zomaar een andere locatie en kloppen steeds vaker aan de bij gemeente om hulp. Er is een cultuuromslag nodig om efficiënt met de wel beschikbare ruimte om te gaan. Er is een cultuuromslag nodig om over grenzen van inhoud en organisaties heen samen te werken. Organisaties zullen moeten accepteren dat het delen van gebouwen een realiteit wordt. En binnen het stadhuis zullen we daarop moeten anticiperen. We moeten breder kijken: de vraag is niet of iets op een bepaalde plek kan maar hoe het op die plek wel kan.

Aanpak

- We willen toewerken naar organisatie overstijgende samenwerking en gedeeld ruimtegebruik en ruimtebeheer door allerlei partners in de wijk. Dat vergt van alle partijen een cultuurverandering. Hoe dit precies aan te pakken gaan we niet vanuit het stadhuis bedenken. Dit gaan we in overleg met de betrokken partijen verder uitwerken.

Rolneming en regie op gewenste ontwikkelingen

Sommige zorg- en maatschappelijke organisaties verwachten dat de gemeente hen helpt bij bijvoorbeeld het vinden van een locatie, zeker als de zoektocht niet zo eenvoudig is vanwege een gebrek aan geschikte locaties. In principe heeft en pakt de gemeente daar geen rol in. Maar als we ontwikkelingen voor elkaar willen krijgen zullen we in sommige gevallen meer initiatief moeten nemen als gemeente.

Dit kan bijvoorbeeld zijn bij een grote mismatch van vraag en aanbod, vanwege een wettelijke verantwoordelijkheid, of bij een groot maatschappelijk belang. Het kan ook een beperkte rol zijn in bijvoorbeeld communicatie en voorlichting, of verbinden van initiatiefnemers. Hier zullen we onszelf op moeten herbezinnen. Huisvesting is een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer, maar in sommige gevallen is het wenselijk om als gemeente een rol te pakken, in het belang van onze inwoners.

Aanpak

- We werken nader uit voor wie en op welke wijze we als gemeente welke rol hebben of nemen. Zijn we toetser van een plan, hebben we belang bij sturing op de vestiging van de voorziening, hebben we een makelfunctie of zijn we als regisseur verantwoordelijk voor de ruimtevraag?
- Verbeteren van communicatie en voorlichting om aan de voorkant duidelijker te zijn over verwachtingen. Organisaties en inwoners weten niet altijd hoe ruimtelijke procedures werken, welke rol de gemeente heeft of neemt bij het zoeken naar een geschikte plek, of welke organisaties hen kunnen helpen in het proces.

5 Waar is welke ontwikkeling gewenst?

Om de visie en opgaven op het gebied van wonen en zorg concreter te maken en ruimtelijk te vertalen is verkend welke ontwikkeling waar in de gemeente gewenst is en welke ontwikkeling prioriteit zou moeten krijgen. Het is een ruimtelijke vertaling van de ambities en opgaven in de visie op wonen en zorg: waar zouden we woonzorgzones willen benoemen, waar is welke ontwikkeling gewenst, waar zou je meer ouderenwoningen willen realiseren, waar zou wonen met zorg toegevoegd kunnen worden, waar zou je willen afbouwen, waar is een versterking van ABC-voorzieningen (of andere maatschappelijke voorzieningen) gewenst?

Dat wil niet zeggen dat een dergelijke ontwikkeling direct mogelijk is. Er is immers een bestaande infrastructuur. Maar het geeft richting en zorgt ervoor dat er bij ontwikkellocaties aandacht is voor wonen en zorg. Het gaat niet alleen over nieuw toevoegen maar ook andersom, of er beter ergens anders in de gemeente een plek gezocht kan worden vanuit het oogpunt van draagkracht en leefbaarheid.

De data-analyse is hiervoor gecombineerd met de kenmerken en aandachtspunten per dorpskern of deelgebied en is weergegeven op kaartmateriaal. Tijdens de tweede werkconferentie en de aanvullende interne werksessie is met de deelnemers naar de 6 deelgebieden gekeken om gewenste ontwikkelingen te benoemen.

Gewenste ontwikkelingen algemeen

De gewenste ontwikkelingen zijn onder te verdelen in ontwikkelingen waar geen fysieke of ruimtelijke ontwikkeling voor nodig is, en ontwikkelingen waar wel een fysieke verandering voor nodig is. Enkele gewenste ontwikkelingen gelden voor alle deelgebieden:

- Versterk de centra in de wijken om de leefomgeving aantrekkelijk te houden maar kijk samen met de inwoners per gebied wat er nodig is.
- Nieuwe woningen voor ouderen en woningen voor mensen met een zorgbehoefte zouden nabij de supermarkt en huisarts centraal in de wijk moeten komen als er op die plek een ontwikkeling mogelijk is.
- Nieuwe zorggeschikte woningen voor ouderen die zwaardere verpleeghuiszorg thuis ontvangen zouden nabij verpleeghuizen en zorglocaties moeten komen.

Gewenste ontwikkelingen per deelgebied

Per deelgebied is aangegeven wat er specifiek voor dat gebied nodig is.

Wehl en Nieuw Wehl

- Werk aan integratie van de bewoners van Elver in de rest van het dorp.
- Schenk aandacht aan eenzaamheid om de voorkant van de zorg anders op te lossen.
- Maak het buurthuis sterker; zorg voor meer buurtverbinders in kleinere gebieden.

Gaanderen

- Creëer 2 multifunctionele woonzorgzones.
- Maak het centrum aantrekkelijk, o.a. met horeca, zorg voor reuring om het dorp aantrekkelijk te houden.
- Herbestem locaties voor ouderen en huisartsenzorg.

Doetinchem Noord

- Versterk het winkelcentrum in Overstegen met een gezondheidscentrum en plek voor ontmoeting. Als De Isselborgh een andere plek krijgt is dat wellicht een mooie kans voor herontwikkeling.
- Voeg woningen toe die aanvullend zijn op het bestaande aanbod. Kies voor andere deelgebieden om sociale huurwoningen of wonen en zorg toe te voegen.
- Stimuleer contact, ontmoeting en verbinding, maar kijk ook naar wat er al is.

Doetinchem Zuid

- In Wijnbergen en De Hoop zijn vrijwel geen voorzieningen, daar zou een woonzorgcentrum passen en ook meer ABC-voorzieningen op een centrale plek.
- Zorg voor meer cohesie op een fijnmazig niveau. Ook juist in een relatief nieuwe wijk als Dichteren.
- In Doetinchem Zuid is minder woonzorg dan in andere deelgebieden. Qua spreiding zou hier wonen en zorg toegevoegd kunnen worden, ook voor andere doelgroepen dan ouderen.

Doetinchem Oost

- Het centrale gebied rondom de Zonneboom in Oosseld zou versterkt moeten worden. Er is geen huisarts, er zijn weinig mogelijkheden voor ontmoeting, en er zijn weinig woon/zorgvoorzieningen.
- Schöneveld zou meer vergroend moeten worden en heeft behoefte aan versterking van het centrumgebied.
- Naar verhouding zit er meer zorg in Schöneveld. Nieuwe ontwikkelingen van wonen en zorg kunnen beter in een ander deelgebied toegevoegd worden.
- Er zijn veel ouderen die in grote woningen wonen. Focus op dit gebied als het gaat om doorstroming op de woningmarkt.

Centrum en spoorzone

- De spoorzone zou een hart moeten krijgen met wonen, welzijn, werk, leren en ontmoeting, met een gezondheidscentrum, woon-zorgcentrum, supermarkt, horeca en verbinding tussen jong en oud zodat er een evenwichtige mix aan bewoners komt te wonen. Een uitnodigende, groene en sociaal veilige buitenruimte is hier erg belangrijk gelet op de hoogbouwplannen.
- Er is een goede wandel-, fiets- en autoverbinding nodig tussen de spoorzone en het centrum met een veilige, prettige en een voor iedereen toegankelijke groene route.
- Zorg voor een goede centrale plek voor dak- en thuisloze mensen, met een goede buitenruimte. Dit komt de veiligheid ten goede en helpt overlast voorkomen. Maar zorg er tegelijkertijd voor dat niet alles bij elkaar komt.

Bijlage I

Onze visie op wonen en zorg in één oogopslag

Umkieken naar – visie op wonen zorg voor de gemeente Doetinchem		
Visie vanuit 3 invalshoeken	Visie onderdelen	Opgaven en ambities
 Inwoner <i>Omzien naar elkaar en ontmoeting</i>	• Welzijn en samenleven staan centraal • Contact en inclusieve ontmoeting als verbindend element in de samenleving • Inwoners ervaren een logisch geheel van formele en informele hulp	• Langer thuis en bewust ouder worden • Meer samenwerking in toegang tot welzijn en zorg • Versterken van inclusieve ontmoeting en sociale netwerken • Continuïteit zorginfrastructuur
 Woning <i>Een breed scala aan woningen voor alle levensfasen</i>	• De bestaande woningvoorraad: levensloopbestendig en meer flexibiliteit • Wooncarrière in de eigen wijk: vergroten diversiteit in de woonvoorraad • De juiste woning op de juiste plek: slim positioneren en verdelen	• Vergroten diversiteit woningaanbod • Schaalgrootte en evenredige spreiding • Flexibiliteit en slim benutten van de huidige woningvoorraad • Regionale en meer evenredige verdeling van wonen en zorg ('fair share')
 Leefomgeving <i>De eigen buurt als plek om te ontmoeten, bewegen en prettig te leven</i>	• Aantrekkelijke en gezonde leefomgeving • Dagelijkse (ABC-) voorzieningen nabij • Creatief omgaan met schaarse ruimte en samenwerking over grenzen van organisaties heen	• Gezonde buitenruimte • Spreiding van voorzieningen • Cultuuromslag: samenwerken met schaarse ruimte • Rolneming en regie op gewenste ontwikkelingen

Bijlage II Trends en ontwikkelingen wonen en zorg

In deze bijlage gaan we in op de trends en ontwikkelingen die van belang zijn voor onze visie op wonen en zorg. Veelal gaat het om ontwikkelingen die niet uniek zijn voor Doetinchem, maar die zich landelijk voordoen. Wat we in onderstaande trends vooral zien is de demografische ontwikkeling, namelijk een steeds groter wordende groep ouderen, gecombineerd met het rijksbeleid dat zich steeds meer richt op langer thuis wonen en kleinschaligere woonvormen.

In de voorbereiding van deze visie op wonen en zorg hebben we de specifieke data voor Doetinchem verzameld en geanalyseerd. Het gaat om gemeentelijke data, maar ook om data vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) en Zorgverzekeringswet (Zvw). De data voor onze gemeente hebben we samengebracht in een lokale woonzorgmonitor. Met deze monitor kunnen we de komende jaren ontwikkelingen volgen, resultaten in beeld brengen en verdere analyses uitvoeren. De monitor is bedoeld als praktisch instrument om te helpen bij het maken van beleidskeuzes.

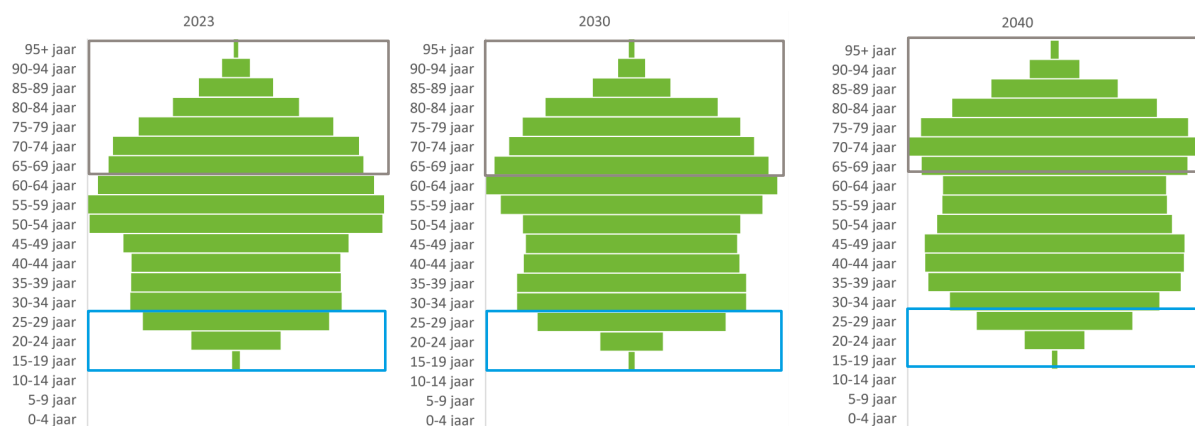
Op basis van onze analyse is het volgende beeld te schetsen:

Demografie: vergrijzing en kleinere huishoudens

Het aantal oudere mensen neemt toe. Dit komt omdat de levensverwachting is gestegen. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) verwacht in 2060 een levensverwachting voor mannen van 86 jaar en voor vrouwen van 90 jaar. In 1999 was dat voor mannen 75 jaar en voor vrouwen 80 jaar. In 2040 is meer dan een kwart van de inwoners in ons land 65 jaar of ouder. Met name het aantal mensen van 80 jaar en ouder stijgt snel. Dit wordt dubbele vergrijzing genoemd. Ook zien we dat huishoudens steeds kleiner worden; het aandeel één- en tweepersoonshuishoudens stijgt ten opzichte van het aandeel meerpersoonshuishoudens.

Doetinchem vergrijst

De gemeente Doetinchem telt 59.613 inwoners (peildatum 1 januari 2024). Deze inwoners vormen 26.579 huishoudens en wonen in de gemeente verspreid over 3 woonplaatsen, 11 wijken en 84 buurten. De gemeente Doetinchem is net als andere gemeenten in Nederland vergrijst. Van de huishoudens in de gemeente Doetinchem is 32% 65-plus. Naar de toekomst daalt het aantal jongeren en groeit het aantal ouderen verder. Daarbij speelt dubbele vergrijzing een rol: het aantal oudere ouderen (75+) groeit extra snel in de kernen.

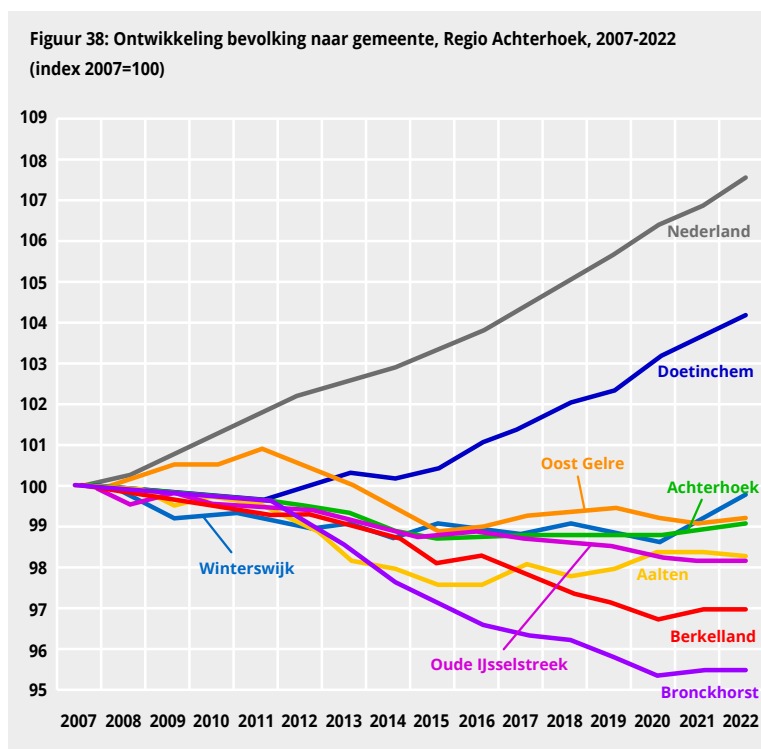

Bron: Gemeente Doetinchem, prognose provincie Gelderland (Gelderse variant Primos trend), 2022.

In 2022 waren er circa 8.000 65-plushuishoudens in onze gemeente, in 2040 zullen dat er ruim 11.500 zijn (een stijging van 44%). De ouderen zijn niet gelijkmatig verdeeld over de wijken; zo zijn de dorpen Wehl en Gaanderen, en Doetinchem centrum relatief vergrijsd. In Doetinchem zuid wonen juist relatief meer gezinnen en zien we een jongere leeftijdsopbouw. Als we echter inzoomen op de deelgebieden zien we soms op buurtniveau ook een sterkere vergrijzing, bijvoorbeeld in de buurt De Hoop. De meerderheid van de ouderen is overigens vitaal; ook als zij wat beperkingen krijgen, kunnen zij heel veel nog wel.

Doetinchem groeit: meer inwoners en meer huishoudens

De afgelopen jaren groeide het inwoneraantal van de gemeente Doetinchem in lijn met de landelijke trend. Dit in tegenstelling tot de overige gemeenten in de Achterhoek, die minder snel groeien of krimpen. Deze groei strookt met de ambitie van de gemeente om te groeien naar 70.000 inwoners. De groei van Doetinchem is het gevolg van migratie; er vestigen zich meer inwoners in de gemeente dan er vertrekken. Behalve de groei door vestiging van nieuwe inwoners vindt er ook een relatieve stijging plaats van het aantal huishoudens, dit komt door de groei van het aantal alleenstaande ouderen. Met het woningbouwprogramma kan in zekere mate worden gestuurd op de demografische ontwikkelingen.

Ruimte is schaars, ook voor wonen met zorg en (maatschappelijke) voorzieningen

Zorg- en maatschappelijke organisaties kloppen regelmatig bij de gemeente aan met vragen over huisvesting. Nu is de gemeente niet verantwoordelijk voor de huisvesting van dergelijke organisaties maar het wordt anders nu we de grenzen van de huidige ruimtelijke mogelijkheden bereiken. Het is inmiddels voor veel organisaties vrijwel onmogelijk om nieuwe locaties te vinden voor hun activiteiten. De ruimte is ook voor hen een schaars goed geworden. In dat geval heeft de gemeente een belang bij een goed voorzieningenniveau voor haar inwoners. De schaarste vraagt om een cultuuromslag, zowel binnen als buiten het gemeentehuis. We zullen moeten gaan nadenken over het beter benutten van locaties en het delen van locaties. Er is simpelweg geen ruimte meer om iedereen naast elkaar zijn eigen individuele plekje te kunnen geven.

Meer aandacht voor preventie en gezondheidsbevordering, met name voor kwetsbare inwoners

We worden gemiddeld steeds ouder en ons leven telt steeds meer gezonde jaren. Alleen is die goede gezondheid niet gelijk verdeeld over de Nederlandse bevolking. Mensen met lagere inkomens en een lagere opleiding, leven gemiddeld 6 jaar korter en 15 jaar minder in goed ervaren gezondheid dan mensen met een hoge opleiding. Deze verschillen noemen we gezondheidsachterstanden. Mensen met een lage SES-score (Sociaal Economische Status) zijn dan ook extra kwetsbaar. Preventie en gezondheidsbevordering worden steeds belangrijker in de zorg. Dit omvat onder andere het bevorderen van een gezonde levensstijl, het voorkomen van eenzaamheid en het bieden van vroegtijdige ondersteuning bij gezondheidsproblemen.

Integratie van zorg en welzijn

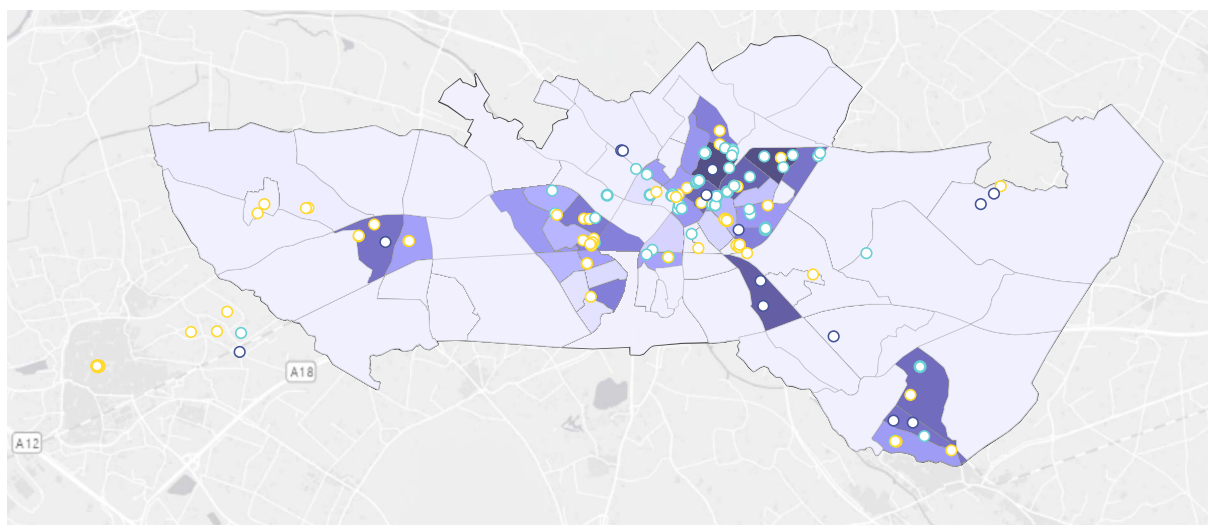
Mede dankzij de decentralisaties van taken op het gebied van jeugdhulp, werk en inkomen en Wmo naar gemeenten in 2015, het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), en de focus op preventie wordt een integrale benadering van zorg en welzijn steeds belangrijker. Dit vraagt om samenwerking tussen zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, zorgverzekeraars en gemeentelijke instanties om gezamenlijk een woonomgeving en zorgaanbod te creëren dat aansluit op de behoeften van inwoners.

Informele zorg onder druk

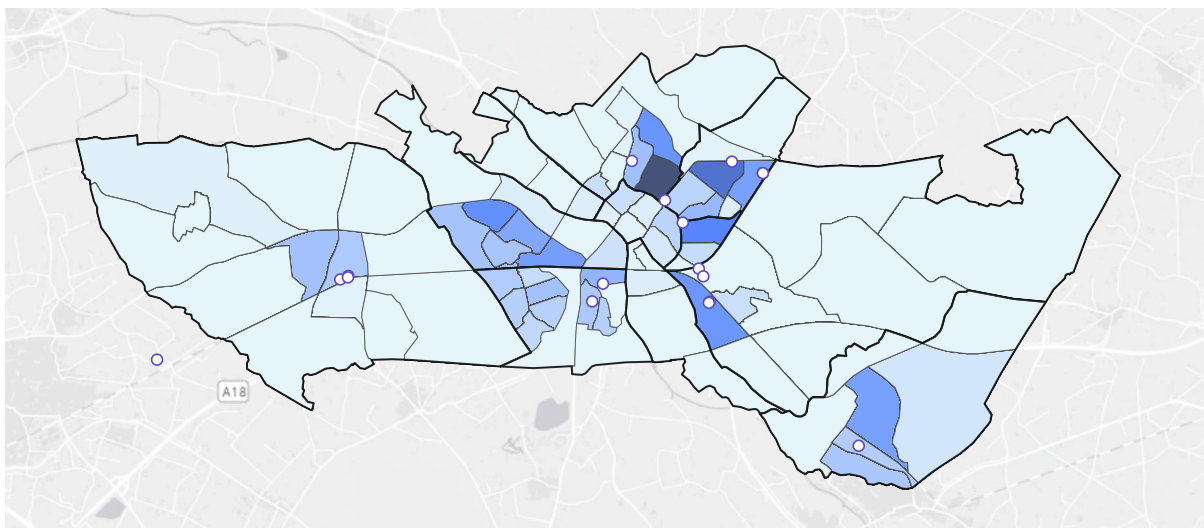
Volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) hebben in Nederland 4,4 miljoen mensen een mantelzorgtaak of verantwoordelijkheid. Het aantal ouderen en mensen met een beperking of chronische ziekte neemt toe terwijl het aantal mensen dat voor een ander kan mantelzorgen niet meegroeit. Daarom moet de informele zorg versterkt, ondersteund en gewaardeerd worden, willen we als samenleving de zorg voor elkaar kunnen dragen. Ook wordt een goede samenwerking tussen informele zorgverleners en beroepskrachten steeds belangrijker. Van beroepskrachten vraagt samenwerken met niet-beroepskrachten een andere rol. Van 'zorgen voor' naar 'samen met het netwerk zorgen dat'.

Stijgende zorgvraag en kosten

Door de vergrijzende bevolking neemt ook de zorgvraag (zoals hulpmiddelen, huishoudelijke verzorging, collectief aanvullend vervoer en begeleiding aan huis) bij gemeenten toe. Het aantal mensen dat hulp binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) nodig heeft, neemt bij onveranderd Rijksbeleid dus ook toe. Naast een stijgende zorgvraag, stijgen ook de zorgkosten door inflatie en CAO-stijgingen van zorg-CAO's.

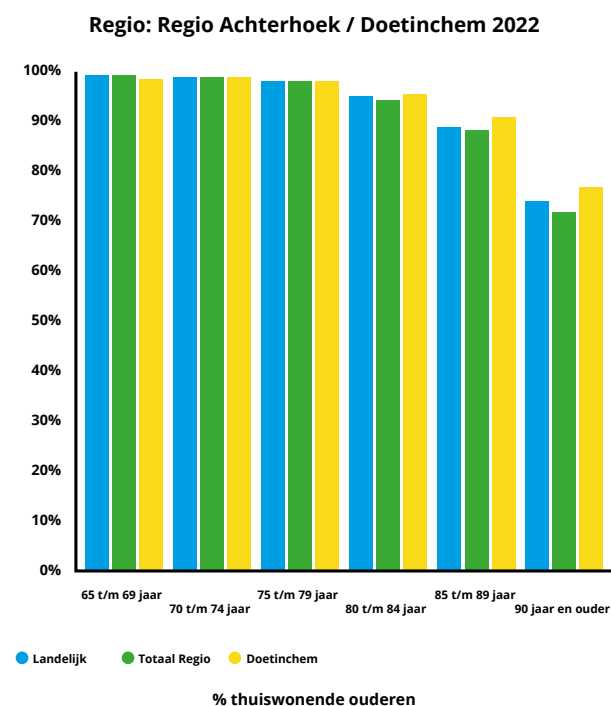
Zorgvraag in het kader van de Wmo, inclusief aanbodlocaties. Hoe donkerder de kleur, hoe groter de zorgvraag.

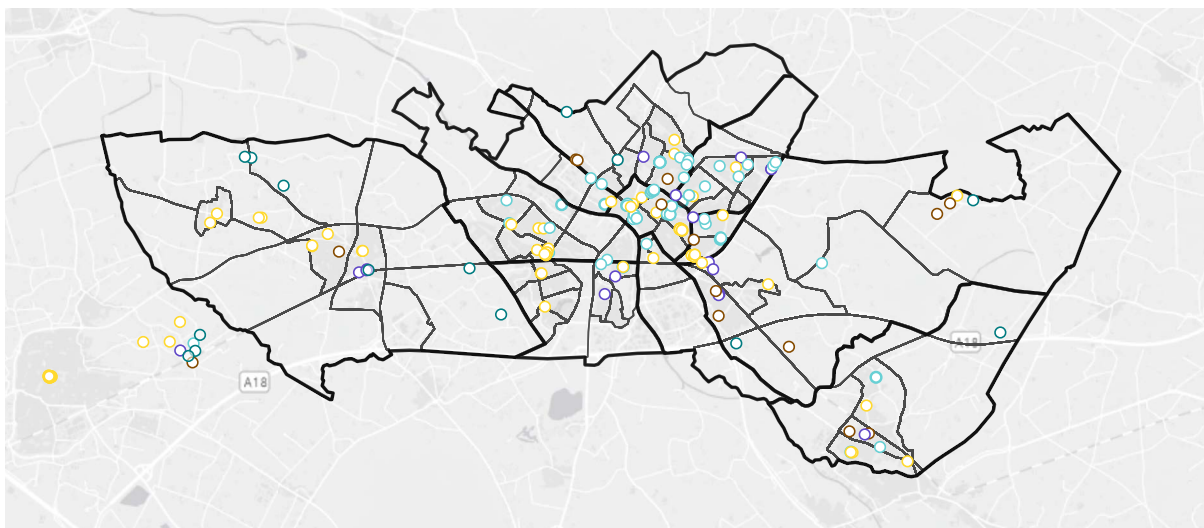
Zorgvraag in het kader van de Jeugdwet, inclusief aanbodlocaties. Hoe donkerder de kleur, hoe groter de zorgvraag.

Langer thuis wonen vraagt aanpassingen in wonen en zorgverlening

Veel ouderen hebben de voorkeur zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven wonen, in hun eigen huis en vertrouwde buurt. Ook het landelijke programma Wonen en Zorg voor Ouderen (WOZO) stuurt hierop. Alleen als de zorgvraag dat echt noodzakelijk maakt, kunnen mensen naar een woonzorgcentrum of verpleeghuis gaan. Van de huidige 75-plussers woont 92% zelfstandig. En zelfs twee derde van de 90-plussers woont nog zelfstandig. Mogelijke gevolgen hiervan kunnen zijn dat de eenzaamheid onder ouderen toeneemt en ook dat de zorg aan huis minder efficiënt kan worden geleverd doordat ouderen verspreid over wijken en kernen wonen. Dit vraagt om geschikte woningen en passende ondersteuning en zorg. Duurzame en levensloopbestendige woningen dragen bij aan de kwaliteit van leven van ouderen. Het kan hierbij gaan om het verbeteren van bestaande woningen, maar ook om het bouwen van nieuwe woningen. Ook kan de gemeente hierop inspelen door zorgvragers te clusteren. Als ouderen met een zorgvraag dichter bij elkaar wonen (zoals in geclusterde woonvormen) dan is zorgpersoneel minder tijd kwijt aan reizen. Geclusterd wonen kan ook het 'omzien naar elkaar' bevorderen.

In de grafiek hiernaast is zichtbaar dat er nu al sprake is van meer thuiswonende ouderen in Doetinchem dan elders in de Achterhoek en dan elders in het land. Dit betekent dat er in de toekomst een groeiende kwetsbare groep ouderen in onze gemeente woonachtig is. Deze groep zal een beroep doen op voorzieningen op het gebied van welzijn en zorg en toe- en doorgankelijkheid van de woning (traplift, drempelvrije woning etc).

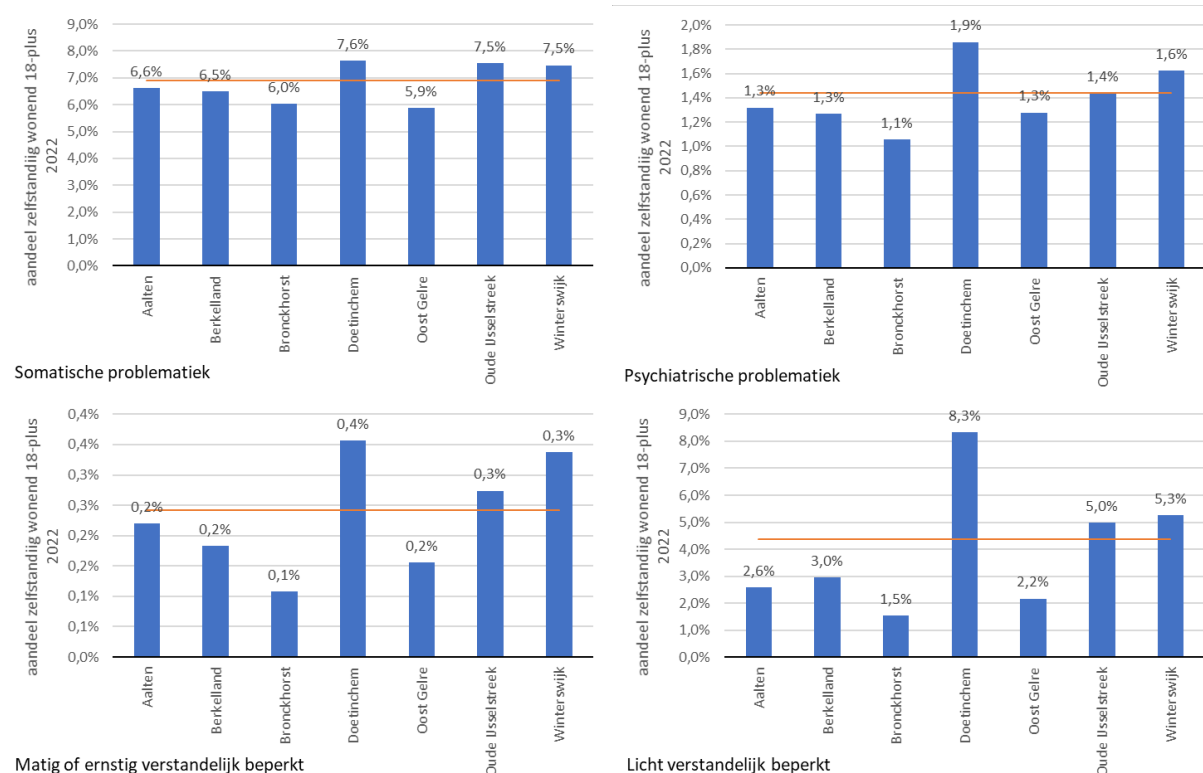

Spreading van zorgwoningen. Dit zijn woningen waarvan de inwoners een beroep doen op de Zorgverzekeraar voor zorg (Zvw) en de gemeente voor ondersteuning en voorzieningen (Wmo). Het gaat hierbij dus niet om een combinatie van wonen en zorg bekostigd vanuit de landelijke Wlz.

Regionaal ongelijke verdeling aandachtsgroepen

In Doetinchem wonen relatief meer thuiswonende kwetsbare inwoners dan in de overige gemeenten in onze regio, een aantal aandachtsgroepen is dus oververtegenwoordigd in Doetinchem ten opzichte van de regio Achterhoek. Dit past bij het huidige beeld van een centrumgemeente; er zijn meer zorgvoorzieningen in Doetinchem dan elders in de regio. Dit is mede waarom er in de nieuwe (concept-)wet Versterking regio volkshuisvesting een opgave benoemd is om te komen tot een meer evenredige verdeling van wonen met zorg over gemeenten, het zogenaamde principe van 'fair share'.

Er zijn met name meer zelfstandig wonende mensen met een (licht) verstandelijke beperking en psychiatrische problematiek in Doetinchem ten opzichte van de regio Achterhoek.

(Bron, Provincie, In.Fact, HHM)

Woonzorgaanbod voor 24-uurszorg in Doetinchem in evenwicht met uitzondering van ouderen

In 2020 is het rapport Ijkpunt Wonen en Zorg gemeente Doetinchem opgesteld om inzicht te krijgen in de (toekomstige) vraag en aanbod van wonen met zorg. Het gaat daarin expliciet over 24-uurszorg waarbij de inwoner verblijft bij een zorgaanbieder/in een instelling, en niet over ambulante vormen van zorg. De conclusie was dat vraag en aanbod van 24-uurszorg in evenwicht was, behalve voor de doelgroep ouderen. Voor die doelgroep was er behoefte aan uitbreiding van het aantal verpleeghuisplekken. Die stelling klopt nog steeds, ware het niet dat de drempel om een verpleeghuisplek te verzilveren in een verpleeghuis steeds hoger wordt. Inmiddels moet een grotere groep ouderen verpleeghuiszorg thuis ontvangen. Waar dit rapport alleen spreekt over *24-uurszorg*, laten de grafieken hierboven over de percentages kwetsbare inwoners een beeld zien van de *zelfstandige wonende inwoners*. Dus, als je kijkt naar zelfstandig wonende inwoners zijn er aandachtsgroepen oververtegenwoordigd in Doetinchem. En als je alleen kijkt naar 24-uurszorg dan is vraag en aanbod in evenwicht behalve voor de doelgroep ouderen.

Doorstroming op de woningmarkt stukt

De woningmarkt in ons land zit op slot. Het gebrek aan doorstroming is een serieus probleem; sommige inwoners wonen in een relatief grote woning, terwijl anderen een woning hebben die juist te krap is. Het ministerie heeft de ambitie om voor 2030 nog 290.000 woningen (een derde van de totale bouwopgave) te bouwen die geschikt zijn voor ouderen. Het gebrek aan geschikte woningen voor ouderen op locaties in de buurt van voorzieningen is een van de redenen dat er zo weinig doorstroming is op de woningmarkt; bij gebrek aan aantrekkelijke alternatieven blijven ouderen honkvast.

Tekort aan woningen voor uitstroom uit zorg

Ook voor andere doelgroepen heeft de krapte op de woningmarkt gevolgen; we zien dat de uitstroom uit jeugdzorg, beschermd wonen en maatschappelijke opvang stukt door een gebrek aan geschikte woningen. Er is behoefte aan reguliere woningen, vaak sociale huurwoningen, zodat mensen kunnen uitstromen uit zorg en niet langer dan nodig een (dure) zorgplek bezet houden.

In de gemeente Doetinchem staan relatief veel sociale huurwoningen ten opzichte van de andere Achterhoekse gemeenten. De druk op de Doetinchemse sociale huurwoningen vanuit de uitstroom uit zorginstellingen is daardoor ook relatief hoog. Want uitstromen naar de andere regiogemeenten is daardoor (nog) lastiger dan in onze gemeente. De nieuwe (concept-)wet versterking regie volkshuisvesting biedt handvatten om regionaal met gemeenten en woningcorporaties afspraken te maken over de huisvesting van deze aandachtsgroepen.

Rijksbeleid: van instituties naar kleinschalige vormen van wonen met zorg

De beleidsontwikkelingen van het Rijk zijn gericht op het scheiden van wonen en zorg, van intramurale zorg naar zorg aan huis. Dat beleid gold in eerste instantie voor de doelgroep ouderen, maar inmiddels ook voor andere doelgroepen met een woonzorgbehoefte. Dit beleid zien we terug in landelijke programma's als Een thuis voor iedereen, WOZO, IZA-Gala, Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis, en de Hervormingsagenda Jeugd. In de praktijk ontstaan daardoor meer kleinschalige voorzieningen zoals woonzorgcomplexen gericht op ouderen en gezinshuis-achtige constructies voor jeugdigen.

Spreiding van ABC-voorzieningen

Voor deze woonzorgvisie hebben we ons voor het onderdeel voorzieningen gericht op de zogenaamde ABC-voorzieningen. Daarbij staat de A voor de zorgvoorzieningen zoals arts en apotheek, de B voor de dagelijkse boodschappen en C voor contact en ontmoeting.

Uit een analyse van de voorzieningen blijkt dat veel dagelijkse voorzieningen goed verspreid zijn over de wijken en dorpen in de gemeente, maar de afstand neemt toe naarmate je verder van een centrale plek in de wijk woont. In Doetinchem zuid valt op dat in de wijk Wijnbergen geen ABC-voorzieningen zijn.

Er is een tekort aan huisartsen, dat naar verwachting nog verder zal toenemen.

Doetinchem telt op dit moment 22 huisartsen, terwijl er op basis van de normgetallen 25 zouden moeten zijn. Ook is de spreiding over de wijken niet optimaal; juist in Doetinchem-Noord met relatief veel kwetsbare inwoners, is het tekort het grootst.

Het aantal ontmoetingsplekken geeft een wisselend beeld. De gemeente Doetinchem heeft 23 religieuze gebouwen (met name kerken), verschillende buurtpleinlocaties en 9 overige belangrijke ontmoetingsplekken waaronder bij verenigingen. Wanneer we de Buurtpleinlocaties en overige ontmoetingsplekken bij elkaar optellen en vergelijken met het aantal inwoners, ligt in de meeste kernen en deelgebieden het aantal inwoners per buurthuis/wijkcentrum sterk onder het landelijk gemiddelde. Alleen Wehl ligt met 1 buurtpleinlocatie redelijk in lijn met het landelijk gemiddelde, terwijl in Doetinchem-Zuid ruimte is voor één of meer extra ontmoetingsplekken (Companen).

Er is beperkt zicht op welke inwoners elkaar ontmoeten op welke locaties en of de locaties voldoen aan de behoefte. Er is behoefte aan meer inzicht op het geheel van vraag en aanbod naar ontmoeting(splekken) in de gemeente. Bij een toename van het aantal inwoners zal ook rekening moeten worden gehouden met uitbreiding van voorzieningen. Juist op plekken waar woningbouwontwikkelingen plaatsvinden, biedt dit kansen om voorzieningen toe te voegen dan wel tot een betere spreiding te komen.

Groene en klimaatadaptieve woonomgeving

Er is steeds meer aandacht voor een groene, duurzame en klimaatadaptieve woonomgeving.

Door klimaatveranderingen en weersextremen wordt er meer nagedacht over de aanpak van hittestress, droogte en wateroverlast. Dit is extra belangrijk als het gaat om kwetsbare inwoners.

Mobiliteitsgedrag en stimuleren actieve mobiliteit

Ouderen hebben een ander mobiliteitsgedrag; ze gebruiken de modaliteiten op een ander tijdstip en om een andere reden (meer sociaal en recreatief). Zoals vermeld is eenzaamheid een groot en groeiend probleem. Mobiliteit is randvoorwaarde voor het ontmoeten. Zonder beweging eigenlijk geen fysieke ontmoeting. Naarmate men echt ouder wordt (kantelpunt ligt rond de 75 volgens het Ouderenfonds) en de auto moet inleveren c.q. niet meer kan betalen wordt de cirkel waarin gereisd wordt steeds kleiner. Gelukkig zijn er ontwikkelingen op het gebied van OV en publieke mobiliteit (zoals contact op wielen, deelauto's, liften) die rekening houden met een vergrijzende bevolking. In de mobiliteitsvisie zetten we meer in op actieve mobiliteit: lopen en fietsen. Met name lopen is nog onderbelicht maar wel een belangrijke voor deze doelgroep.

Krappe arbeidsmarkt

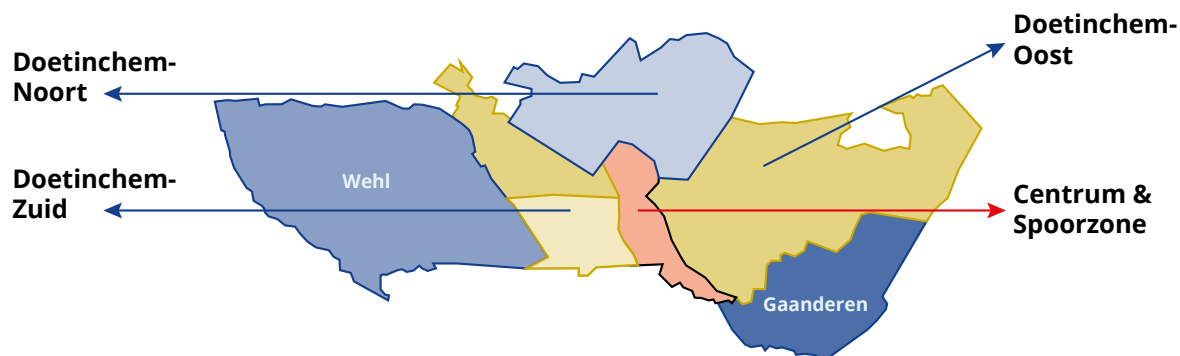
De spanning op de arbeidsmarkt in ons land is de afgelopen jaren sterk toegenomen en blijft naar verwachting onverminderd hoog. Er is veel behoefte aan werknemers, ook in de zorg. Ongeveer een kwart van de huidige zorgmedewerkers is 55 jaar en ouder. Kortom, de zorgvraag en daarmee de vraag naar personeel neemt toe terwijl het personele aanbod afneemt. Dit betekent dat we ons in Doetinchem moeten voorbereiden op meer risico op onbalans tussen het stijgende aantal zorgvragers enerzijds en het aanbod van zorg door personele inzet anderzijds.

Technologische innovatie

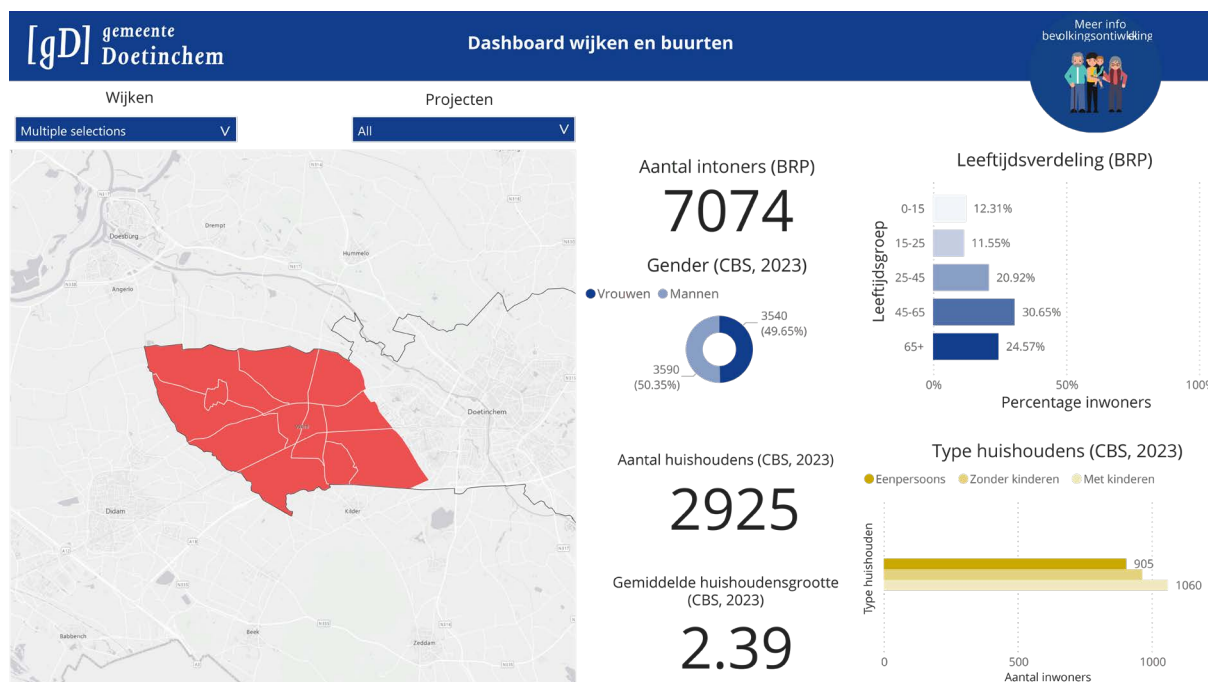
De toename van het aantal ouderen met een mogelijke zorgvraag en de krapte op de arbeidsmarkt maken slimme samenwerking en innovatie cruciaal. In de zorg is sprake van technologische ontwikkelingen, zoals telemedicine, slimme sensoren en e-health toepassingen. Deze ontwikkelingen bieden de mogelijkheid om de zorg efficiënter en effectiever te maken. Om de stijgende vraag naar zorg enerzijds en het knapper wordende aanbod aan personeel anderzijds met elkaar in balans te houden, zal in de toekomst op nog veel grotere schaal ingezet moeten worden op innovatieve technieken. Daarbij is het zaak om slim te kiezen welke zorginnovaties het beste geïmplementeerd dan wel opgeschaald moeten worden.

Bijlage III Kenmerken en aandachtspunten wonen en zorg per deelgebied

Doetinchem is onderverdeeld in 6 deelgebieden: de dorpen Wehl (inclusief Nieuw Wehl) en Gaanderen, Doetinchem Noord, -Zuid, -Oost, en centrum/spoorzone. Per deelgebied benoemen we enkele kenmerken op het gebied van wonen en zorg.

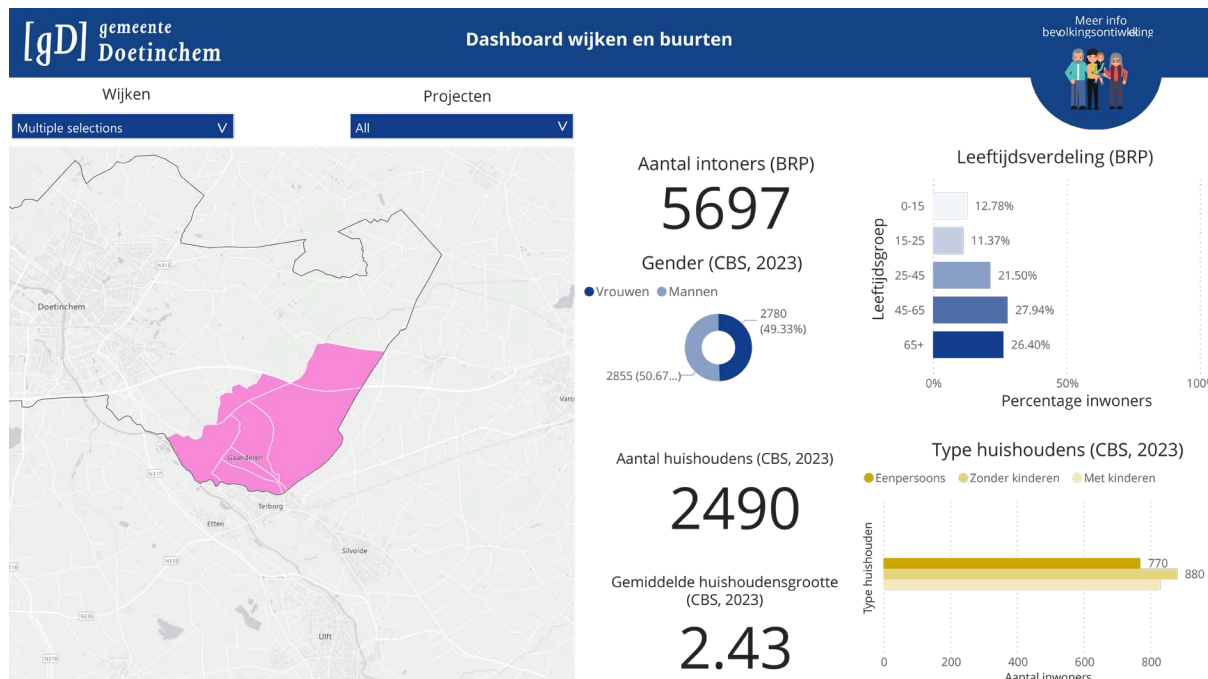

Wehl en Nieuw Wehl

Kenmerken en aandachtspunten Wehl en Nieuw-Wehl

- Het is er prettig wonen met veel voorzieningen.
- Het zijn actieve dorpen waar inwoners, stichtingen en verenigingen zich inzetten voor het dorp.
- De bereikbaarheid van de gecentraliseerde voorzieningen is een aandachtspunt.
- Er zijn relatief veel koopwoningen.
- Elver hoort bij de geschiedenis van Nieuw-Wehl. Ongeveer de helft van de dorpskern bestaat uit het terrein van Elver.
- Het is een uitdaging om de jongeren te behouden.
- Er zijn woningen nodig in het lagere en middensegment om de doorstroom voor jongeren en ouderen te bevorderen.

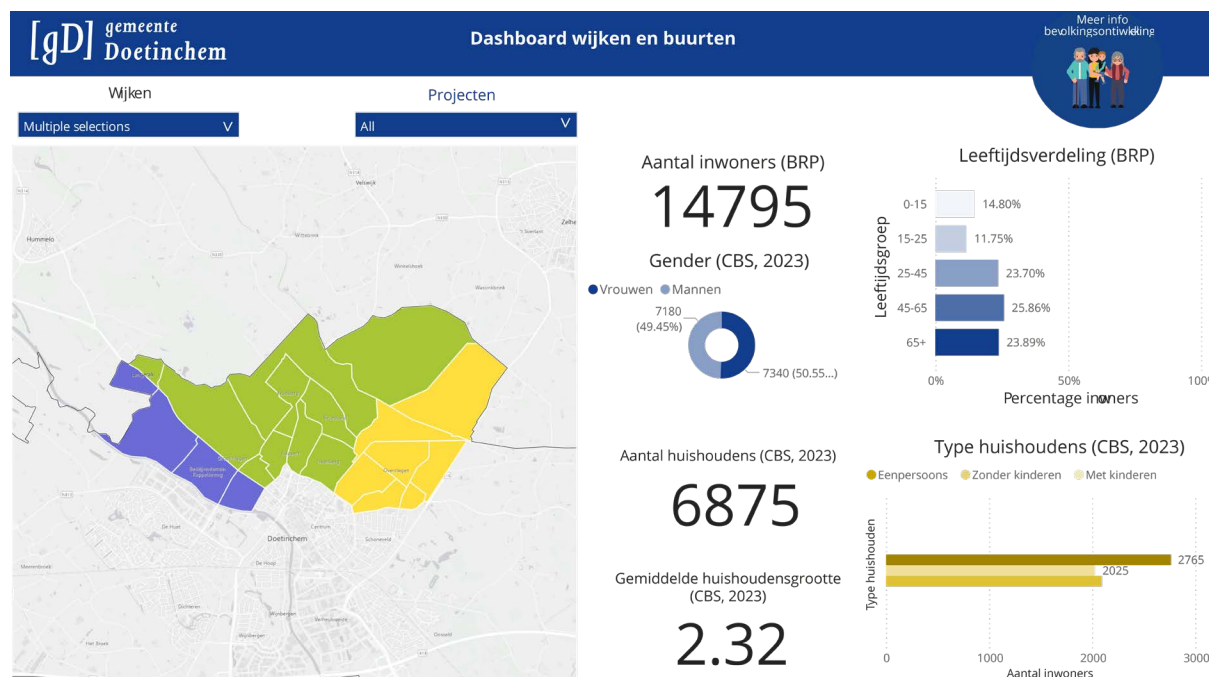
Kenmerken en aandachtspunten Gaanderen

- Het is een dorp in een groene omgeving met actieve inwoners en rijk verenigingsleven, met veel inzet om het dorp leefbaar te houden.
- Met de Dorpendeal / dorpsverbinder wordt ingezet om samenwerking en ontmoeting te bevorderen.
- Jongeren en behouden is een aandachtspunt.
- Er is behoefte aan een divers aanbod aan woningen voor ouderen en jongeren/ starters.
- De aanwezigheid van horeca in het dorp is aan het verdwijnen.
- De spreiding en capaciteit van voorzieningen (zoals buurtcentrum De Trefkuul/De Pol en Gaanderhuus) is een vraagstuk.
- De continuïteit van de huisartsenzorg is een knelpunt.
- Er is geen apotheek in Gaanderen. Inwoners maken gebruik van de apotheek in Terborg.

Doetinchem Noord

Doetinchem Noord beslaat een groot en divers gebied. Het bestaat uit de wijken Noord en Overstegen, Langerak, IJsseltuinen en Heelweg.

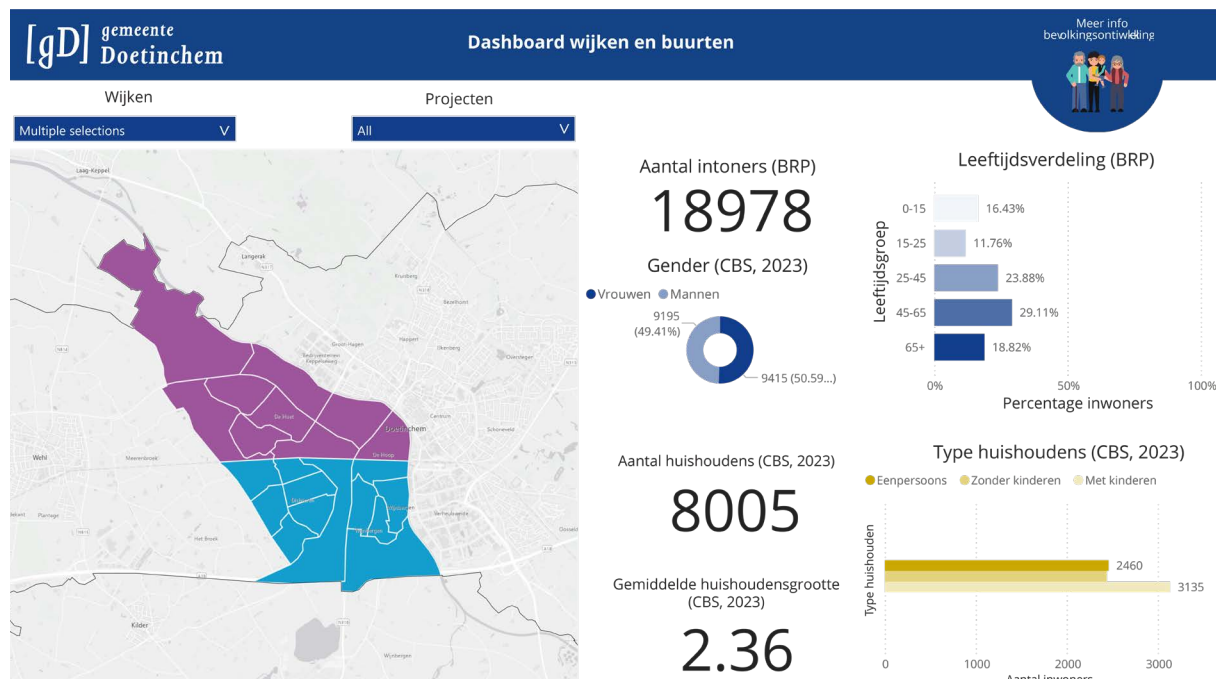

Kenmerken en aandachtspunten Doetinchem Noord

- Binnen Noord en Overstegen bevinden zich hele diverse buurten met elk hun eigen identiteit.
- In Noord en Overstegen wonen in sommige buurten relatief veel kwetsbare inwoners met een gemiddeld hogere zorgvraag. Er wonen in verhouding meer ouderen dan in andere wijken en in een aantal buurten is het overgrote deel van de woningen een sociale huurwoning.
- Er is geen huisarts of apotheek in Overstegen. Inwoners zijn aangewezen op de huisartsen en apotheken elders in Doetinchem.
- De bereikbaarheid van voorzieningen voor ouderen en/of mensen met een beperking is een aandachtspunt.
- Er bevinden zich een aantal grote voorzieningen met een regionale aantrekkingskracht, zoals het Slingeland ziekenhuis, het Regionaal Ggz Centrum van GGnet, kasteel De Kelder, De Kruisberg en zwembad- en sportcentrum Rozengarde. De verhuizing van het ziekenhuis en de verkoop van De Kruisberg zijn grote ontwikkelingen in Noord.
- In Langerak hebben Vulcanus en TenneT impact op de leefomgeving. Er zijn veel relatief veel koopwoningen (ook in aanbouw) en er zijn geen voorzieningen in Langerak zelf.
- In de buurten Heelweg/ IJsseltuin worden veel nieuwe woningen gebouwd in de woonwijk Keppeloord. Het is een gebied in ontwikkeling. Er bevinden zich enkele grote supermarkten en onderwijslocaties in de buurt. Aan de rand van het gebied wordt verpleeghuis Den Ooiman vervangen door een nieuwbouwlocatie. Buurttuin Ketelhuis is een mooi gezamenlijk initiatief van inwoners en organisaties.
- Het Sumatraplein in Noord en Winkelcentrum Overstegen zijn belangrijke winkelplekken voor de bewoners, waarbij winkelcentrum Overstegen ook bezocht wordt door bezoekers van verder weg.
- Er is vanuit oudere bewoners behoefte aan complexen voor de doelgroep senioren.
- De betrokkenheid bij de leefomgeving is groot bij veel bewoners. Er zijn dan ook tal van initiatieven door bewoners gerealiseerd in dit gebied. Het gebied heeft veel ontmoetingsfuncties.

Doetinchem Zuid

Doetinchem Zuid bestaat uit de wijken De Huet en Dichteren (inclusief De Hoop en Wijnbergen).

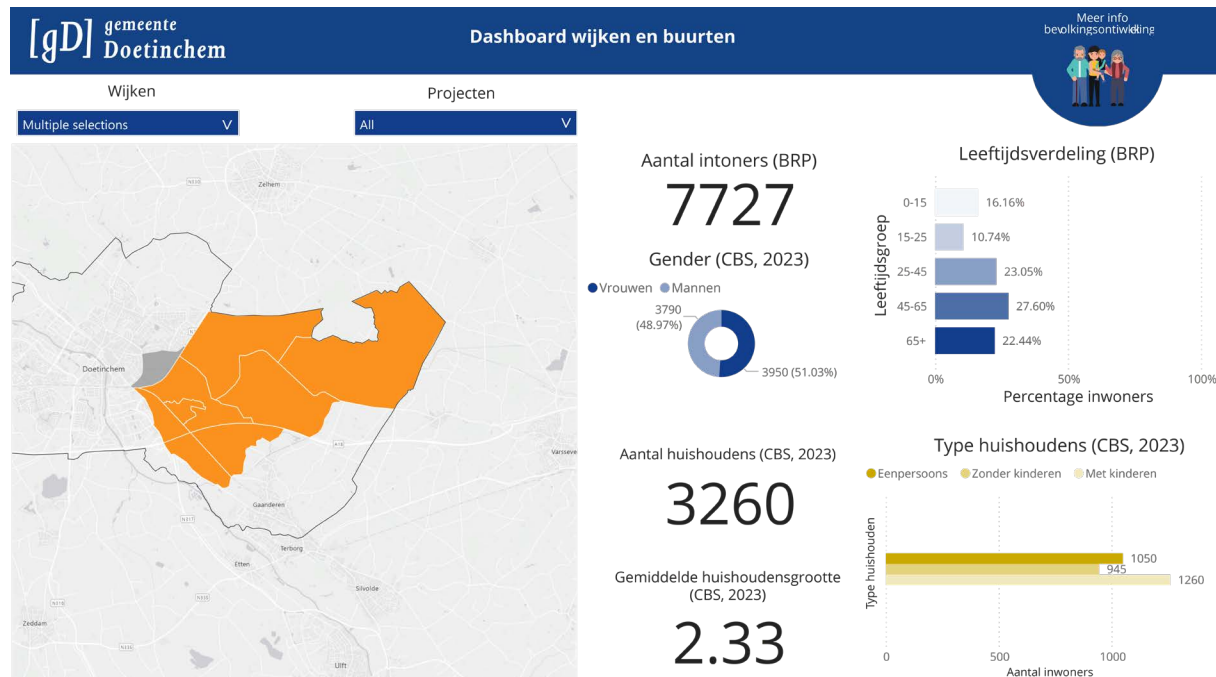

Kenmerken en aandachtspunten Doetinchem Zuid

- De Huet is 40 jaar geleden in verschillende fases gebouwd, er is een mix van verschillende typen huur- en koopwoningen. Winkelcentrum de Bongerd is een belangrijke plek voor de inwoners van de Huet met meer potentie als het gaat om vergroening van de buitenruimte, gebruik maken van de groene omgeving, versterken van ontmoeting en dagelijkse voorzieningen. Voorzieningen als de huisarts, apotheek en supermarkt liggen verspreid over een groot gebied. Bereikbaarheid voor oudere inwoners en of mensen met een beperking is een aandachtspunt.
- Sportpark Zuid kent veel sportverenigingen-, en voorzieningen met een aantrekkingskracht op de hele gemeente, en regio.
- Dichteren is een relatief jonge wijk met centraal verschillende voorzieningen. Vlakbij liggen de voetbalvelden van VIOD.
- Wijnbergen is een nieuwbouwwijk met relatief veel (jonge) gezinnen. Er zijn geen dagelijkse voorzieningen in Wijnbergen. Inwoners zijn aangewezen op voorzieningen elders zoals in Dichteren.
- De Hoop is een compacte en prettige buurt met veel sociale huurwoningen en enkele kwetsbaarheden onder de oppervlakte. Er is een concentratie van verschillende zorgvragen te zien. Er wonen relatief veel kwetsbare ouderen en wordt er ook relatief veel beroep gedaan op jeugdhulp. Er is een verduurzamings-slag nodig voor de woningen. Er zijn geen dagelijkse voorzieningen maar het beschikt wel over buurthuis Fort Garry Horse. De buurt is minder goed bereikbaar.

Doetinchem oost

Doetinchem Oost bestaat uit de wijken Schöneveld en Oosseld / Vijverberg.

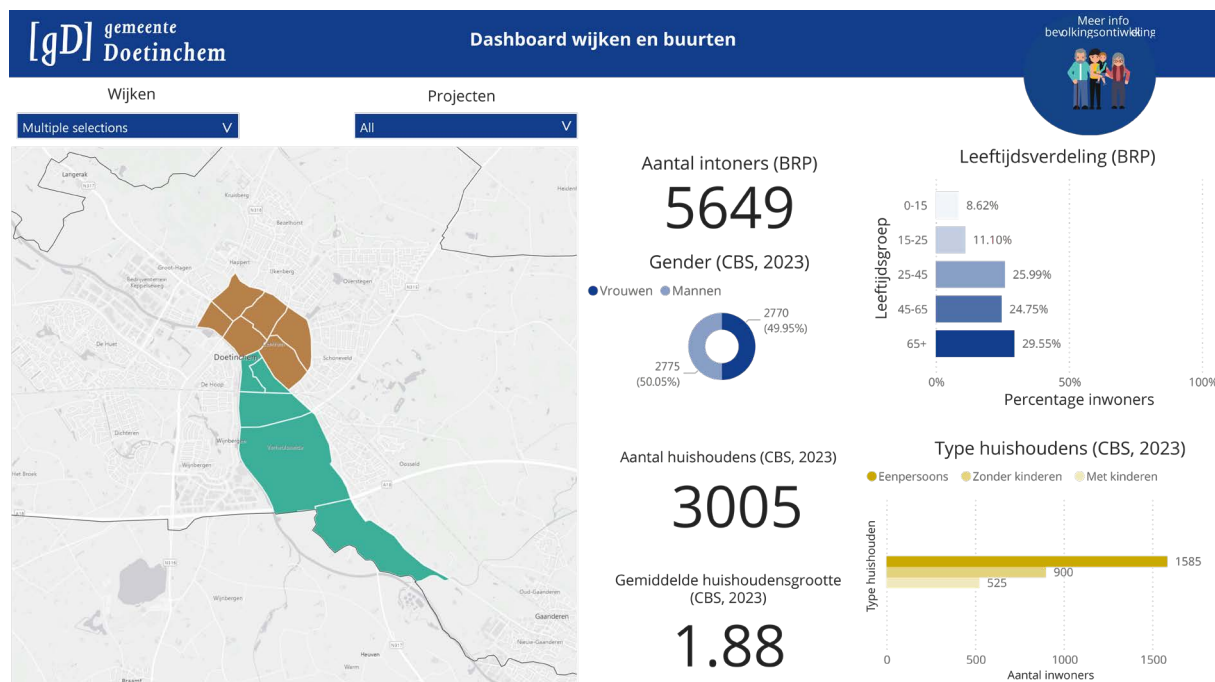
Kenmerken en aandachtspunten Doetinchem Oost

- In Schöneveld bevinden zich relatief veel zorgaanbieders (zoals Markenheem Schavenweide, Elver, Estinea, IJsselstek, Stichting jongerenopvang Doetinchem). Dit legt druk op de leefbaarheid in de wijk.
- Er is geen centrum in de wijk; dit wordt gemist. Het is een van de groen-armste wijken van Doetinchem.
- De inzet van de buurtverbinder heeft de leefbaarheid verbeterd (met name in Schöneveld), (zorg) instellingen zoeken de samenwerking met elkaar en met de inwoner op allerlei gebied op.
- Oosseld/ De Vijverberg is door de rondweg afgescheiden van de rest van Doetinchem. De Zonneboom is een multifunctionele accommodatie in het hart van Oosseld. Er zijn kansen voor vergroening en versterking van de centrumfunctie in de wijk. Er is geen huisarts of apotheek in Oosseld. Voetbalstadion De Vijverberg is blikvanger van het gebied en heeft een regionale functie.

Centrum en Spoorzone

Binnen dit gebied bevindt zich ook het bedrijventerrein Verheulsweide.

Kenmerken en aandachtspunten Centrum en Spoorzone

- In het centrum wonen minder gezinnen dan in andere gebieden in de gemeente.
- Er is een tekort aan huisartsen in het centrum.
- Er bevinden zich enkele meer stedelijke voorzieningen in het centrum zoals een theater en bioscoop.
- De toekomstvisie op de binnenstad is in 2024 vastgesteld, om te komen tot een levendige binnenstad met veel groen, een goed winkelaanbod en fijne plekken om elkaar te ontmoeten en te verblijven.
- De Spoorzone is een groot ontwikkelgebied met veel ambities waar een combinatie van wonen, werken en leven samenkomen.
- Vrij recent is De Veentjes getransformeerd naar woongebied en heeft daarmee aan kwaliteit in de woonomgeving gewonnen
- We zien een grote toename van appartementen in het gebied waar met name senioren gaan wonen.

Een goede ligging ten opzichte van de verschillende voorzieningen is daarvoor de basis.

- In de buurt Centrum-Noord zien we veel betrokkenheid bij de leefomgeving en gemeenschapszin. Voorbeelden zijn de Stadstuin en het Buurtinitiatief Centrum Noord.

